

מאגר שאלות בגרות 2020

תודה לכל המורים שנתנו יד בהכנת מבחני הדמיה, מטלות, שיתוף ברעיונות ובעזרה בהקמת מאגר שאלות זה.

בסוף המאגר יש קישור של מבחנים שניתן לתת כמבחן מקוון בילקוט הדיגיטלי.

החומרים עומדים לשימוש שלכם בעיצוב הציון המסכם בגיאוגרפיה אדם וסביבה תש"פ.

פרק ראשון: ארץ ישראל חלק א – שאלת עומק עם שלושה סעיפים

1. ישובים עירוניים לסוגיהם אוכלוסייה וישובים:

דוגמה לשאלת עמ"ר

1. פיתוח בר קיימא – התיישבות וסביבה

- א. הסבר מהי 'תוכנית מתאר ארצית'.
הסבר מדוע חשוב שתכנון של יישובים חדשים יהיה בהתאם לתוכנית מתאר ארצית.
- ב. קרא את הקטע שלפניך.
ממשלת ישראל אישרה הקמת חמישה יישובים קהילתיים חדשים בנגב, על אף שלטענת הדרג המקצועי במשרדי הממשלה הקמת יישובים חדשים עלולה לפגוע בסביבה.
[מעובד על פי: דה מרקר 23/11/2015]
- ציין שתי בעיות בתחום איכות הסביבה שעלולות להיווצר בעקבות הקמת יישובים חדשים בנגב.
- ג. האם לדעתך יש להקים יישובים חדשים בנגב? הצג את טענתך ובסס אותה באמצעות שני נימוקים. התייחס בתשובתך לערכים עליהם אתה קובע את עמך [ערכי התיישבות, ערכי שיוויון, ערכי סביבה, ערכים ציוניים]

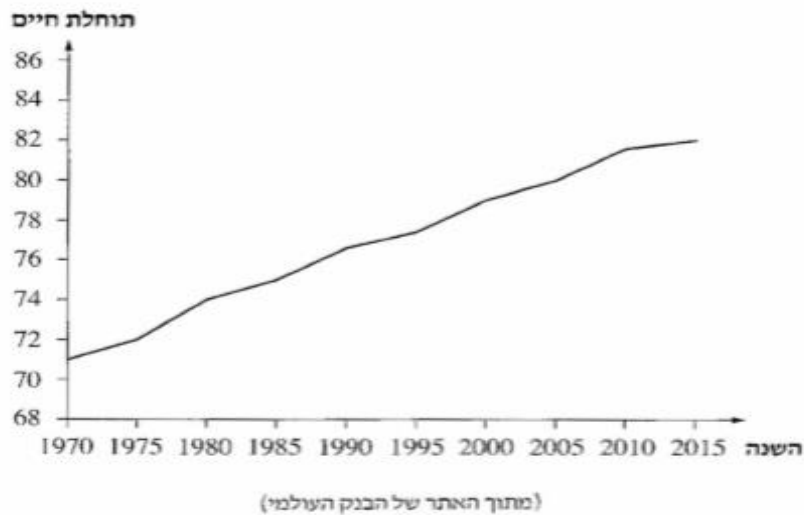
תמורות באוכלוסיית ישראל, בתפרוסת האוכלוסייה ובמפת ההתיישבות

גאוגרפיה, קיץ תשע"ח, מס' 573.81

2. אוכלוסייה

- א. בגרף שלפניך מוצגת מוגמות השינוי בתוחלת החיים של האוכלוסייה בישראל בשנים 1970-2015. עיין בגרף, והסבר שני גורמים למגמה זו. (6 נקודות)

תוחלת החיים בישראל
(2015-1970)

גאוגרפיה, קיץ תשע"ג, מס' 573,057203

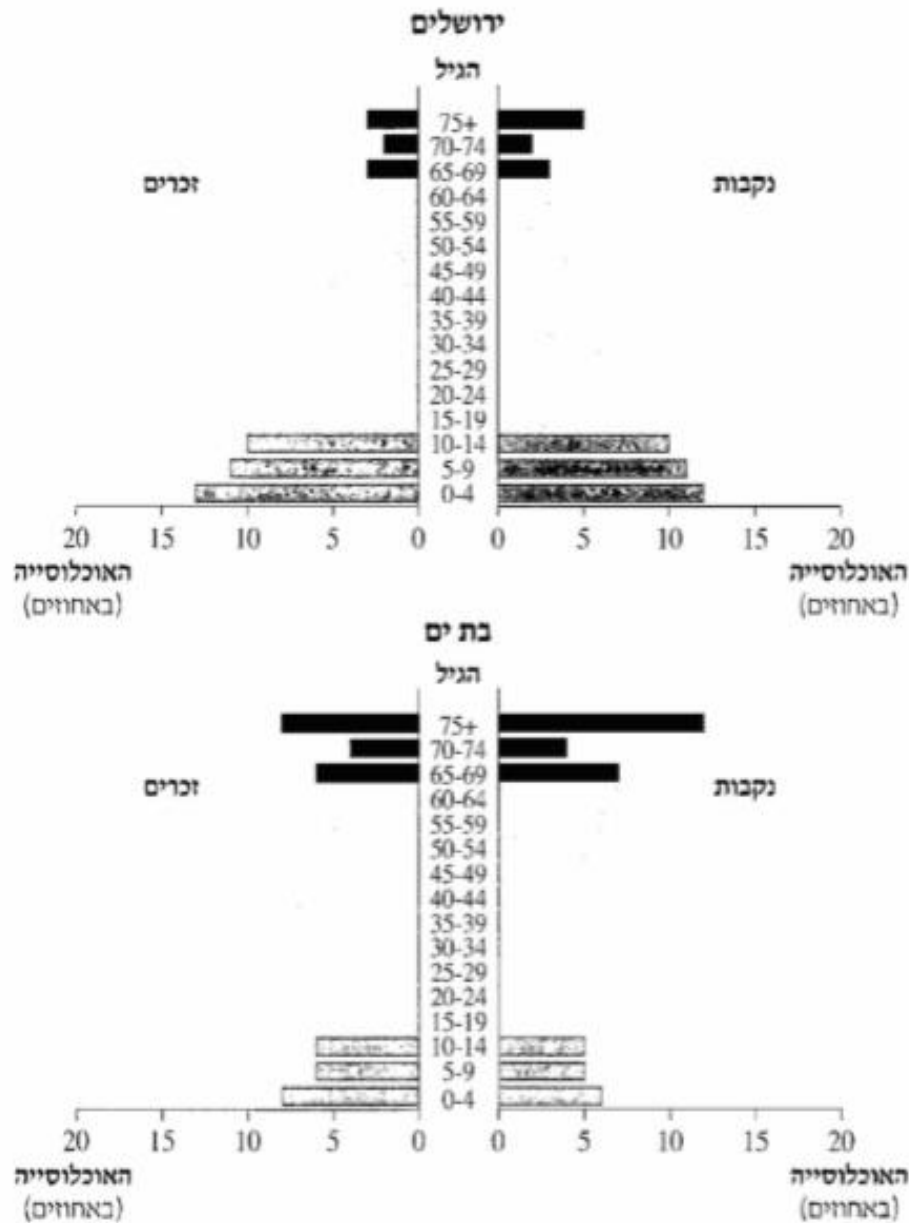
4. ההתיישבות בנגב

- א. הסבר מאפיין פיזי אחד ושני מאפיינים אנושיים המקשים על ההתיישבות בנגב. (8 נקודות)
- ב. ציין שלושה מאפיינים של הנגב המאפשרים פיתוח של ענפים כלכליים. הסבר והדגם כיצד כל אחד מהמאפיינים שצינת תורם לפיתוח של ענף כלכלי בנגב (ענף אחד לכל מאפיין; סך הכול – שלושה ענפים). (12 נקודות)
- ג. בשנת 2007 אישרה הממשלה את התכנית להקמת "עיר הבה"דים" בנגב. הסבר מהי תכנית זו, והצג שתי דרכים שבאמצעותן היא יכולה לסייע לפיתוח הנגב. (8 נקודות)

באוגרפיה, קיץ ותשע"ח, מס' 57381

ב. עיין בפירמידת הגילים המתארת את האוכלוסייה בירושלים בשנת 2015 ובפירמידת הגילים המתארת את האוכלוסייה בבת ים בשנת 2015.

- (1) תאר שני הבדלים עיקריים בין שיעור האוכלוסיות התלויות בירושלים ובין שיעור האוכלוסיות התלויות בבת ים. (5 נקודות)
- (2) תאר השפעה אחת של שיעור האוכלוסייה הצעירה (ילדים) בירושלים על מערך השירותים החברתיים בה והשפעה אחת של שיעור האוכלוסייה המבוגרת (קשישים) בבת ים על מערך השירותים החברתיים בה. (5 נקודות)

(מעובד על פי נתוני הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה)

גאוגרפיה, קיץ תשע"ז, מס' 573,057203

+נספח

2. ירושלים

א. ירושלים היא עיר הבירה של מדינת ישראל ומצויים בה מוסדות ממלכתיים רבים.

(1) ציין שמות של ארבעה מוסדות ממלכתיים. (5 נקודות)

(2) בחר שלושה מן המוסדות שציינת, והסבר כיצד כל אחד מהם מבטא את היותה של

ירושלים עיר הבירה של מדינת ישראל. (5 נקודות)

ב. בטבלה שלפניך מוצגים נתונים על שיעור המועסקים בענפים אחדים בירושלים ועל

שיעור המועסקים בענפים אלה בממוצע הארצי, בשנת 2015.

עיין בטבלה, והסבר את הקשר בין מבנה התעסוקה בעיר לבין היותה עיר בירה.

(8 נקודות)

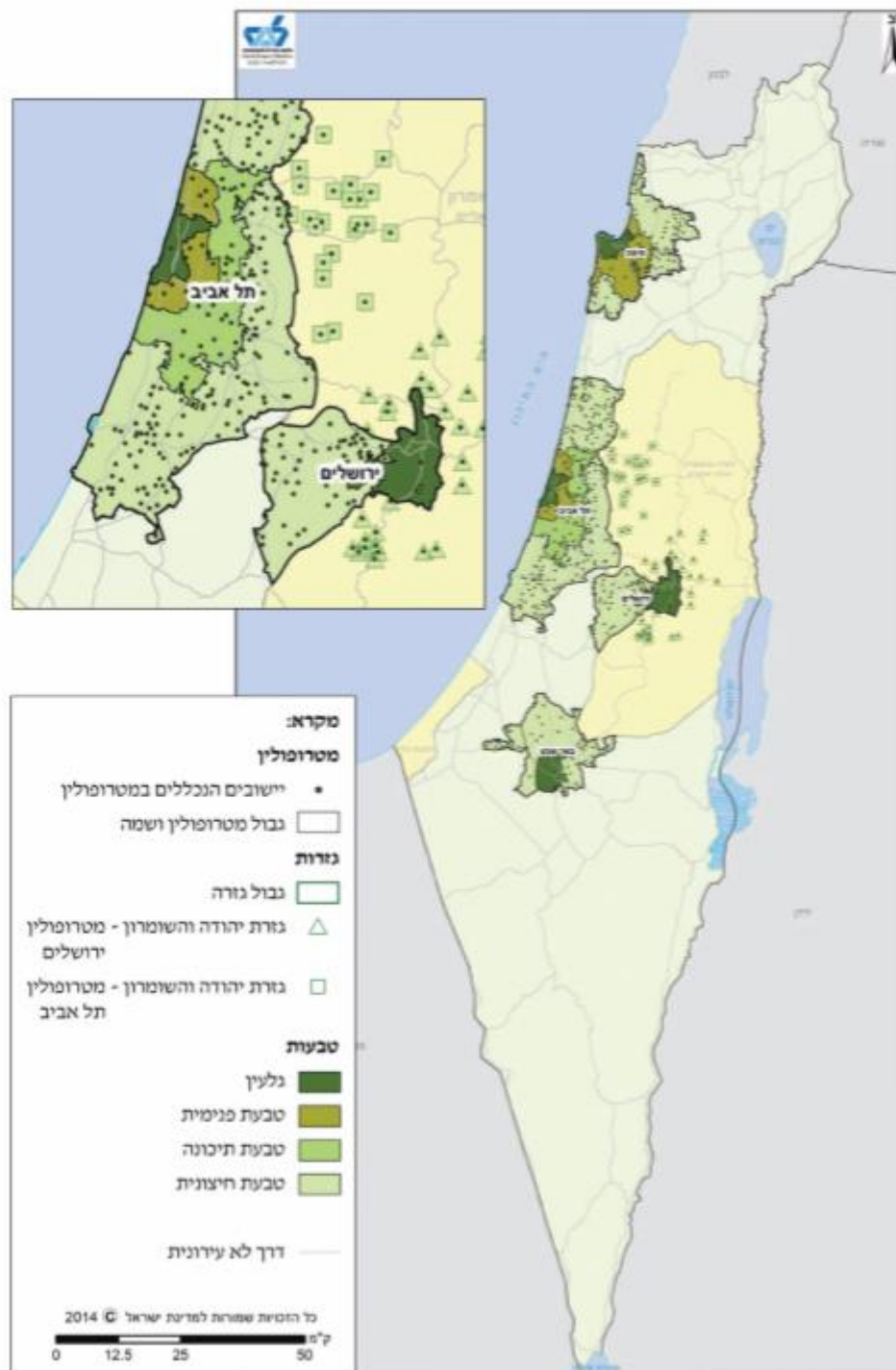
שיעור המועסקים בענפים אחדים בירושלים בשנת 2015

שיעור המועסקים (%)		
ענף התעסוקה	ירושלים	ממוצע ארצי
שירותים ציבוריים ומנהל	41.2	34.1
מסחר	10.2	11.7
תעשייה	6.2	11.8

(מתוך האתר של הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה)

גאוגרפיה, קיץ תשע"ז, מס' 573,057203

נספח ב: המטרופולינים בישראל (2008)

(מותר האתר של הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה)

נאוגרפיה, חורף תשע"ו, מס' 573

5. מטרופולין חיפה – אטלס ישראל החדש

- א. המבנה הפיזי של אזור העיר חיפה הוא גורם המשפיע על התפתחות המטרופולין.
הסבר יתרון אחד וחסרון אחד של גורם זה להתפתחות המטרופולין. (10 נקודות)
- ב. עיין באטלס ישראל החדש בעמוד 97, **מפה ב – שימושי קרקע 2005**.
רכס הכרמל מפריד בין אזורי תעשייה בחיפה.
מהו **סוג** התעשייה העיקרי באזור שממערב לרכס הכרמל, ומהו **סוג** התעשייה העיקרי באזור שמצפון-מזרח לרכס זה?
בחר באחד מסוגי התעשייה האלה, והסבר גורם אחד למיקומו.
(10 נקודות)
- ג. עיין באטלס ישראל החדש בעמוד 96, **מפה ג – תמורות באוכלוסייה, 1995-2003**.
תאר את השינוי שחל באוכלוסייה של שכונת **דניה** בחיפה בשנים 1995-2003.
תאר מאפיין מיקום אחד של השכונה שיכול להסביר שינוי זה (תוכל להיעזר במפה – שימושי קרקע 2005, עמוד 97). (8 נקודות)

נאוגרפיה, קיץ תשע"ו, מס' 057203, 573

3. נצרת – אטלס ישראל החדש

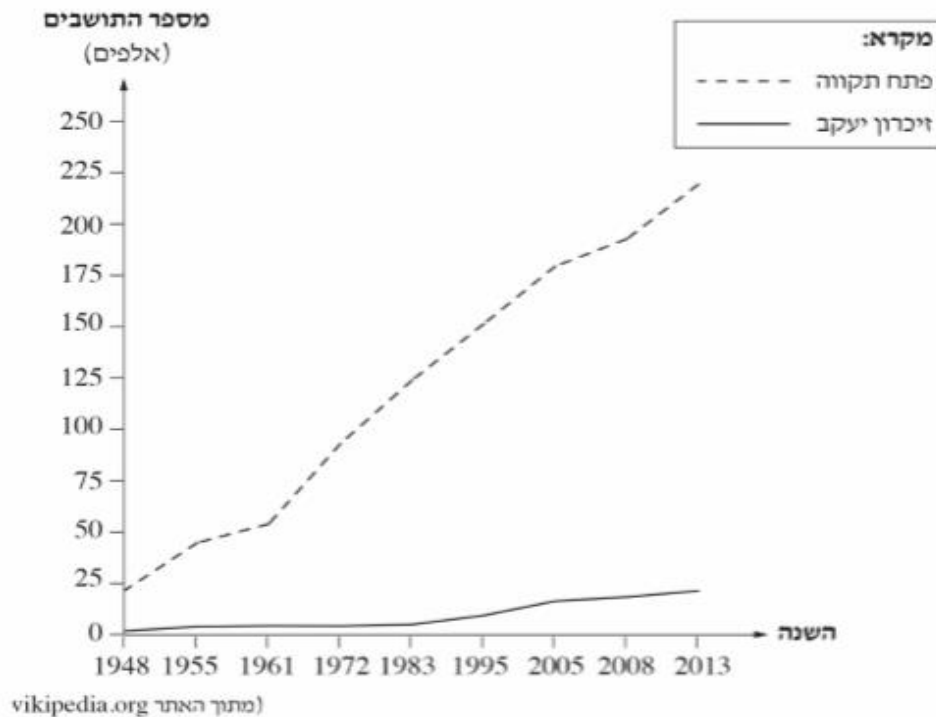
- א. ציין את שמה של יחידת הנוף שהעיר נצרת שוכנת בה. (6 נקודות)
- ב. עיין באטלס ישראל החדש בעמוד 100, **מפה ד – התפתחות השטח הבנוי באזור נצרת**.
נצרת היא גלעין של מטרופולין בהתהוות.
הצג שני נתונים מן המפה לביסוס טענה זו. (10 נקודות)
- ג. תאר שני מאפיינים של העיר נצרת שמאפשרים לה להיות גלעין של מטרופולין.
(12 נקודות)

1. עיור המושבות

א. בגרף שלפניך מוצגים השינויים בגודל האוכלוסייה בשני יישובים, בפתח תקווה ובזיכרון יעקב.

על פי הגרף, תאר את ההבדלים בין שני היישובים במספר התושבים, ובקצב גידול האוכלוסייה. הסבר מהו הגורם העיקרי להבדלים האלה. (12 נקודות)

גודל האוכלוסייה בפתח תקווה ובזיכרון יעקב בשנים 1948-2013

ב. תאר שלושה מאפיינים של המושבות בישראל, והסבר כיצד מאפיינים אלה אפשרו את תהליך עיור המושבות. (16 נקודות)

ירושלים- מדרש תמונה שאלת עמ"ר

התבונן בנספח א'- תצלום אוויר של ירושלים עיין בתמונה וענה על הסעיפים א-ב

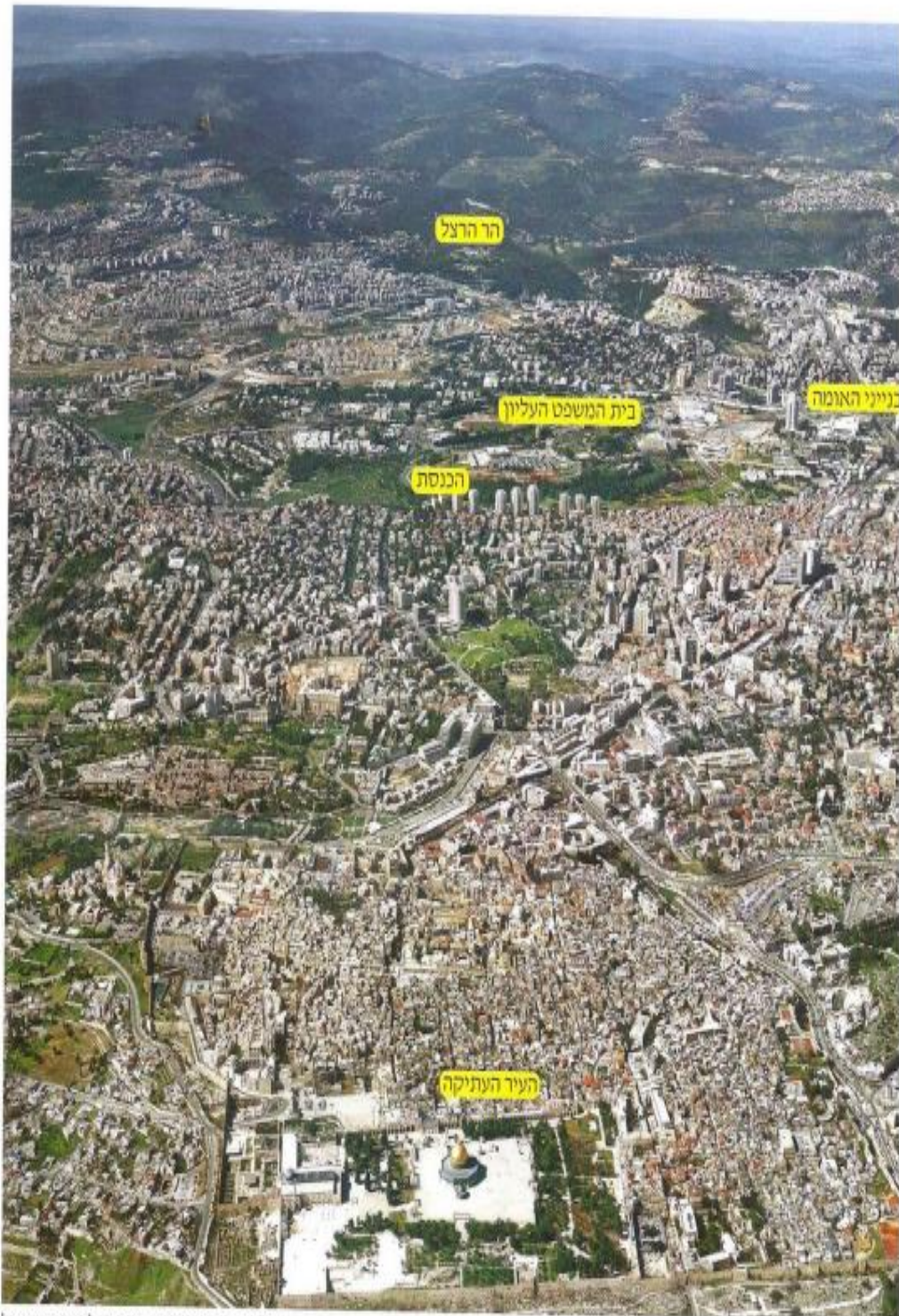
א. הסבר כיצד שלושה מן האתרים, המסומנים בתמונה מבטאים את היותה של ירושלים עיר בירה ומרכז בין-לאומי חשוב.

ב. חלק מן המתכננים של ירושלים טוענים כי בנייה רוויה במרכז העיר עדיפה על התפשטות מטרופולינית.

ג. אילו היית מתכנן של העיר ירושלים האם היית תומך בגישה זו או שולל אותה? בסס את

את תשובתך על ערך מתחום איכות הסביבה

צילום: חברת אופק, המרכז למימון ישראל

2. אקלים

גאוגרפיה, קיץ תשע"ח, מס' 57381

תופעות אקלימיות

לפניך רשימה של תופעות אקלימיות המאפיינות את ישראל, ומפה סכמטית של אזורים גאוגרפיים עיקריים בישראל. עיין ברשימת התופעות ובמפה הסכמטית שלפניך, תענה על הסעיפים א-ב שאחריהן.

אזורים גאוגרפיים עיקריים בישראל

התופעות האקלימיות:

- צל גשם
- קרה
- בריזה
- גשמי פתע וזרימה שיטפנית
- משרע טמפרטורות נמוך
- עומס חום כבד

א. תאר שלוש מן התופעות האקלימיות שבדשימה. (10 נקודות)

ב. (1) בחר בשלוש מן התופעות האקלימיות, וכתוב בנוגע

לכל אחת מהן שם של אזור גאוגרפי אחד שבו מתרחשת

התופעה בשכיחות גבוהה. (3 נקודות)

(2) הסבר את תהליך ההיווצרות של כל אחת מן התופעות

שבחרת באזור הגאוגרפי שהיא מתרחשת בו. (9 נקודות)

/המשך בעמוד 2/

גאוגרפיה, קיץ תשע"ז, מס' 573,057203

5. אקלים מדברי

- א. ציין שלושה מאפיינים של האקלים המדברי השורר בישראל. (11 נקודות)
- ב. בישראל שורר אקלים מדברי בשתי רצועות עיקריות: ברצועה המזרחית של המדינה (אזור בקעת הירדן וים המלח) וברצועה הדרומית שלה (בנגב ובערבה).
הסבר את הגורם להיווצרות אקלים מדברי בכל אחת משתי הרצועות. (11 נקודות)
- ג. אחת הדרכים להתמודדות עם תנאי האקלים המדברי היא בנייה תואמת אקלים.
הצג שיטה אחת של בנייה תואמת אקלים, והסבר כיצד היא מסייעת להתמודדות עם תנאי האקלים המדברי. (6 נקודות)

גאוגרפיה, חורף תשע"ה, מס' 573

1. אקלים

לפניך טבלה ובה נתוני אקלים של שלושה יישובים בארץ, ולאחריה רשימת היישובים.
עייין בהן, וענה על הסעיפים א-ג שאחריהן.

נתוני אקלים בשלושה יישובים בארץ

היישוב	טמפרטורת מקסימום יומית ממוצעת בחודש אוגוסט (°C)	לחות יחסית ממוצעת בחודש אוגוסט (%)
1	30-28	60
2	40-38	40
3	32-30	75

(מתוך אטלס אוניברסטאי חדש)

רשימת היישובים:

- אשדוד
- בית הערבה (קיבוץ)
- ירושלים

- א. העתק את רשימת היישובים למחברתך, וכתוב ליד כל אחד מהם את המספר המתאים לו מן הטבלה. (9 נקודות)

(שים לב: סעיפים ב-ג של השאלה בעמוד הבא.)

גאוגרפיה, חורף תשע"ה, מס' 573

- ב. עיין בטבלה, והסבר גורם אחד המשפיע על ההבדל בטמפרטורה בין שלושת היישובים, וגורם אחד המשפיע על ההבדל באחוזי הלחות היחסית בין שלושת היישובים. (10 נקודות)
- ג. בעונת הקיץ שורר עומס חום בינוני-כבד במשך שעות רבות ביממה באזור הערבה וברצועה צדה לאורך מישור החוף. הסבר מהו "עומס חום", וציין את הגורם העיקרי שבגללו בעונת הקיץ שורר עומס חום בינוני-כבד בכל אחד מן האזורים האלה (סך-הכול – שני גורמים). (9 נקודות)

גאוגרפיה, חורף תשע"ג, מס' 573

2. אקלים ומשקעים

- א. ציין שלושה אזורי אקלים בישראל, תאר את התפרוסת שלהם, וכתוב מהי כמות המשקעים הממוצעת בכל אחד מהאזורים שציינת. (12 נקודות)
- ב. ציין שני גורמים המשפיעים על השוני בכמות המשקעים היורדים באזורים שונים בישראל, והסבר את השפעתם על כמות המשקעים. (9 נקודות)
- ג. בישראל לא יורדים משקעים בעונת הקיץ. הסבר מדוע. (7 נקודות)

שאלה 4 בצורת (25 נק') שאלון 57203

הערה: סעיף ב' בשאלה זו מדגים מיומנות טיעון בתנאי שהתלמידים לא למדו את יחידת ההוראה בנושא זה.

לפניך טבלה שבה נתוני משקעים (במילימטרים) באזור החוף הצפוני של ישראל, בשלוש שנים. תפרוסת משקעים בשנים נבחרות

(במילימטרים)

חודשים	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	סה"כ
שנה א	176.3	117.4	50	30.3	9.4	0	0	0	0.4	20.7	95.9	112.9	623
שנה ב	192.1	183.5	60.7	40.3	12.4	0	0	0	1.5	10.1	30.1	101.3	632
שנה ג	130.4	95.6	32.3	10.2	1.0	0	0	0	0.4	15.7	80.2	100.2	466

א. ציין אילו נתונים מייצגים לדעתך בצורה הטובה ביותר שנה שבה שררה "בצורת חקלאית", שנה שבה שררה "בצורת אקלימית" ושנה ללא בצורת.

נמק את קביעותיך. (12 נק')

ב. יש הטוענים שצמצום החקלאות הוא דרך יעילה להתמודד עם קשיי הבצורת בישראל. הבא שני נימוקים של המתנגדים להצעה זו. (13 נק')

3.מים בישראל

גאוגרפיה של ארץ-ישראל

משאבים ותשתיות - היצע מוגבל וביקוש גדל

גאוגרפיה, קיץ תשע"ח, מס' 57381

מפעלי מים בישראל

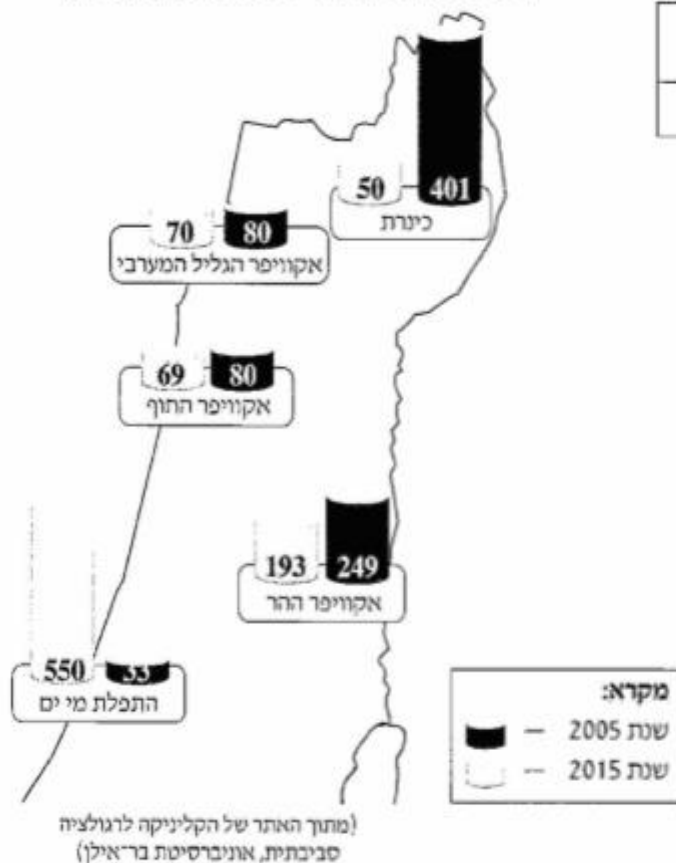
- א. ציין סיבה אחת להקמת המוביל הארצי בישראל בשנות השישים של המאה ה-20. (5 נקודות)
- ב. בטבלה שלפניך מוצגת צריכת המים הכללית בישראל בשנת 2005 ובשנת 2015, ובמפה הסכמטית שלפניך מוצגות כמויות המים שהופקו ממקורות המים העיקריים של ישראל באותן שנים. עיין בטבלה ובמפה הסכמטית, וענה על התת-שעופים (1)-(2) שאחריהן.

מפה סכמטית: כמויות המים שהופקו ממקורות המים העיקריים של ישראל (במלמ"ק)

צריכת המים הכללית בישראל

שנת 2015 (במלמ"ק)	שנת 2005 (במלמ"ק)
2047	1961

(מתוך האתר של חברת מקורות)

- (1) על פי הטבלה, הסבר שני גורמים לשינוי שחל בשנים 2005-2015 בצריכת המים הכללית בישראל. (6 נקודות)
- (2) בחר באחד ממקורות המים שבמפה הסכמטית, שחלה ירידה ניכרת בהפקת המים ממנו בשנים 2005-15 והסבר גורם אחד לירידה זו. (3 נקודות)
- ג. הסבר שני חסרונות מותחום איכות הסביבה של הקמת מותקנים להתפלת מי ים בישראל. (8 נקודות)

גאוגרפיה, חורף תשע"ד, מס' 573

1. מים

- א. ציין מה הם שלושת מקורות המים העיקריים של ישראל ("המערכת התלת-אגנית").
(6 נקודות)
- ב. תאר שני מאפיינים של המשקעים בישראל, והסבר השפעה של אחד מהם על מפלסי המים במערכת התלת-אגנית. (12 נקודות)
- ג. תאר דרך אחת שבאמצעותה פועלות רשויות המים של ישראל כדי לצמצם את הירידה של מפלסי המים במערכת התלת-אגנית. (10 נקודות)

גאוגרפיה, קיץ תשע"ג, מס' 057203, 573

2. מים

- קרא את הקטע שלפניך, וענה על שלושת הסעיפים א-ג שאחריו.
- שים לב: הקטע עוסק בחורף 2011-2012.
- רשות המים תשאב השנה מהכינרת רק מחצית מכמות המים הנשאבת ממנה בדרך כלל, והדבר צפוי להעלות את מפלס האגם עד סוף החורף.
- צמצום השאיבה מתאפשר הודות לחורף הגשום שהיה בשנה שעברה, ומכיוון שישראל מספקת כיום כמחצית מצורכי המים לשימוש ביתי באמצעות מתקני התפלה.
- במקביל חל גידול ניכר גם בשימוש במי קולחים, המספקים כיום כשליש מכלל צריכת המים לחקלאות. רוב מי הקולחים מגיעים ממתקן השפד"ן.
- בהודעה שפרסמה רשות המים צוין שהשנה, בפעם הראשונה מאז שנת 2008, לא ירד מפלס הכינרת מתחת לקו האדום התחתון, אך עדיין חסרות כמויות של מים שיביאו את המפלס עד לקו האדום העליון.
- על פי נתוני רשות המים, יש קשר ברור בין השימוש הגובר במים מותפלים לבין הגידול בשימוש במי קולחים. בעבר, אחת הבעיות בשימוש במי קולחים, שמקורם בעיקר ממים לשימוש ביתי, הייתה רמת המליחות הגבוהה שלהם. הגברת הניצול של מים מותפלים בשימוש הביתי הביאה לירידה גדולה במליחות מי הקולחים ולישיפור איכותם.
- (מעובד על פי: צפריד רינת, הארץ, 19/11/2012)

- א. הסבר שלושה מן המושגים המסומנים בקו בקטע. (10 נקודות)
  - ב. הסבר על פי הקטע שלושה גורמים לעלייה הצפויה במפלס הכינרת. (9 נקודות)
  - ג. על פי הקטע, השימוש הביתי במים מותפלים אפשר עלייה בשימוש במי קולחים. הסבר מדוע.
- הצג גורם נוסף, שאינו מופיע בקטע, לעלייה בשימוש במי קולחים.
(9 נקודות)

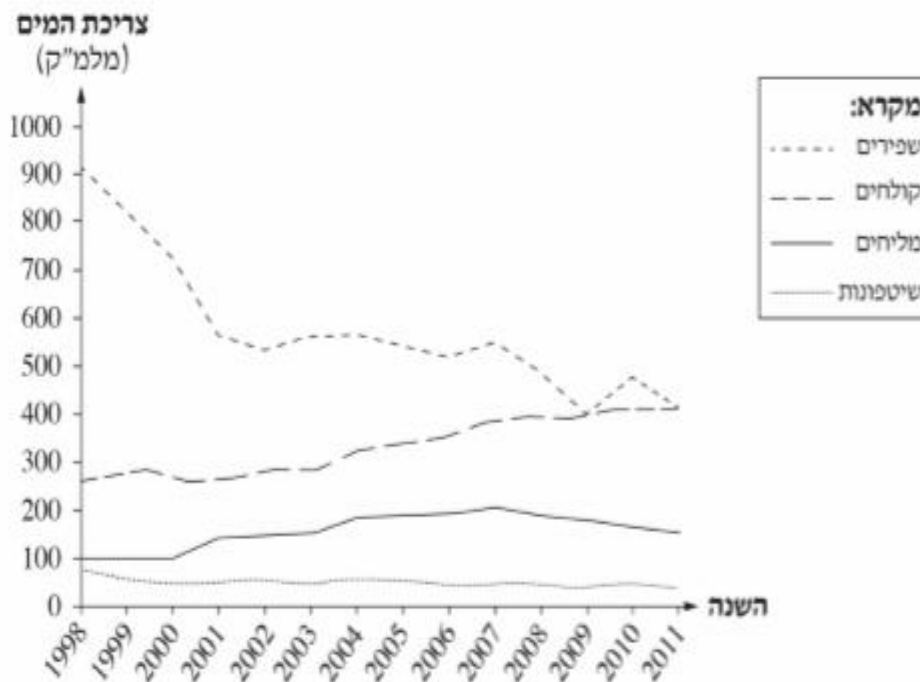
נאוגרפיה, קיץ תשע"ה, מס' 573,057203

5. מים

הגרף שלפניך מציג את צריכת המים בחקלאות לפי סוג המים, בשנים 1998-2011.

עיין בגרף וענה על הסעיפים א-ג שאחריו.

צריכת המים בחקלאות לפי סוג המים, בשנים 1998-2011
(במיליוני מ"ק)

(מתוך אתר הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה)

- א. תאר את מגמות השינוי בצריכה של כל אחד מסוגי המים המוצגים בגרף. (6 נקודות)
- ב. בחר שני סוגים של מים לא שפירים המוצגים בגרף, ותאר יתרון אחד וחסרון אחד בשימוש בכל אחד מסוגי המים שבחרת. תוכל לתאר יתרונות וחסרונות לא רק בחקלאות (סך הכול – שני יתרונות ושני חסרונות). (12 נקודות)
- ג. במדינת ישראל יש מחלוקת בנוגע להקצאת מים שפירים לשימוש בחקלאות. יש הטוענים שצריך לצמצם את הקצאת המים השפירים לשימוש בחקלאות, ואחרים טוענים כי יש להשאיר אותה כמו שהיא. הצג נימוק אחד התומך בכל אחת מן הטענות (סך הכול – שני נימוקים). (10 נקודות)

8. מים

קרא את הקטע שלפניך, וענה על שלושת הסעיפים א-ג שאחריו.

כדי לזרז הקמה של מתקנים להתפלת מים הוצע להציב לאורך חופי הארץ ספינות התפלה. מתקני ההתפלה שיוצבו על הספינות יחברו לרשת המים הארצית בצינורות, ויספקו את כמויות המים הדרושות. היתרון העיקרי של תכנית זו הוא מהירות הפעלתה, מכיוון שכך ייחסך הזמן של בניית מתקני ההתפלה הקבועים על החוף, ויתקצרו ההליכים הביורוקרטיים לאישור להקים מתקנים כאלה. נוסף לכך, ספינות ההתפלה לא יתפסו שטחי חוף יקרים, ויהיה אפשר להזיז אותן ממקום למקום, על פי הצורך. אך התפלת מים בעזרת ספינות עלולה להיות יקרה בהרבה מהתפלת מים באמצעות מתקנים על החוף, וכרוכה בסכנות לסביבה.

על פי התכנון של רשות המים, לאחר שיושלם מתקן ההתפלה שורק יגדל כושר ההתפלה של ישראל לכ־600 מ"מ"ק בשנה, כמות שתספיק לשתייה ולחקלאות גם בשנות בצורת קשות. אולם השלמת מתקן זה צפויה רק בשנת 2012, ועד אז ספינות ההתפלה יכולות אולי לספק פתרון ביניים.

(מעובד על פי מעריב, 16/12/2008)

- א. רבים טוענים שחייבים להרחיב את ההיקף של התפלת המים בישראל.
הבא נימוק אחד לביסוס טענה זו. (9 נקודות)
- ב. הבא מהקטע שני נימוקים בעד שימוש בספינות התפלה, ושני נימוקים נגד שימוש זה. (10 נקודות)
- ג. הצע דרך אחת להתמודדות עם בעיית המים של ישראל, שאינה כרוכה בהתפלת מים. (9 נקודות)

ארץ ישראל חלק ב – שאלה מבוססת מיומנות 2 סעיפים

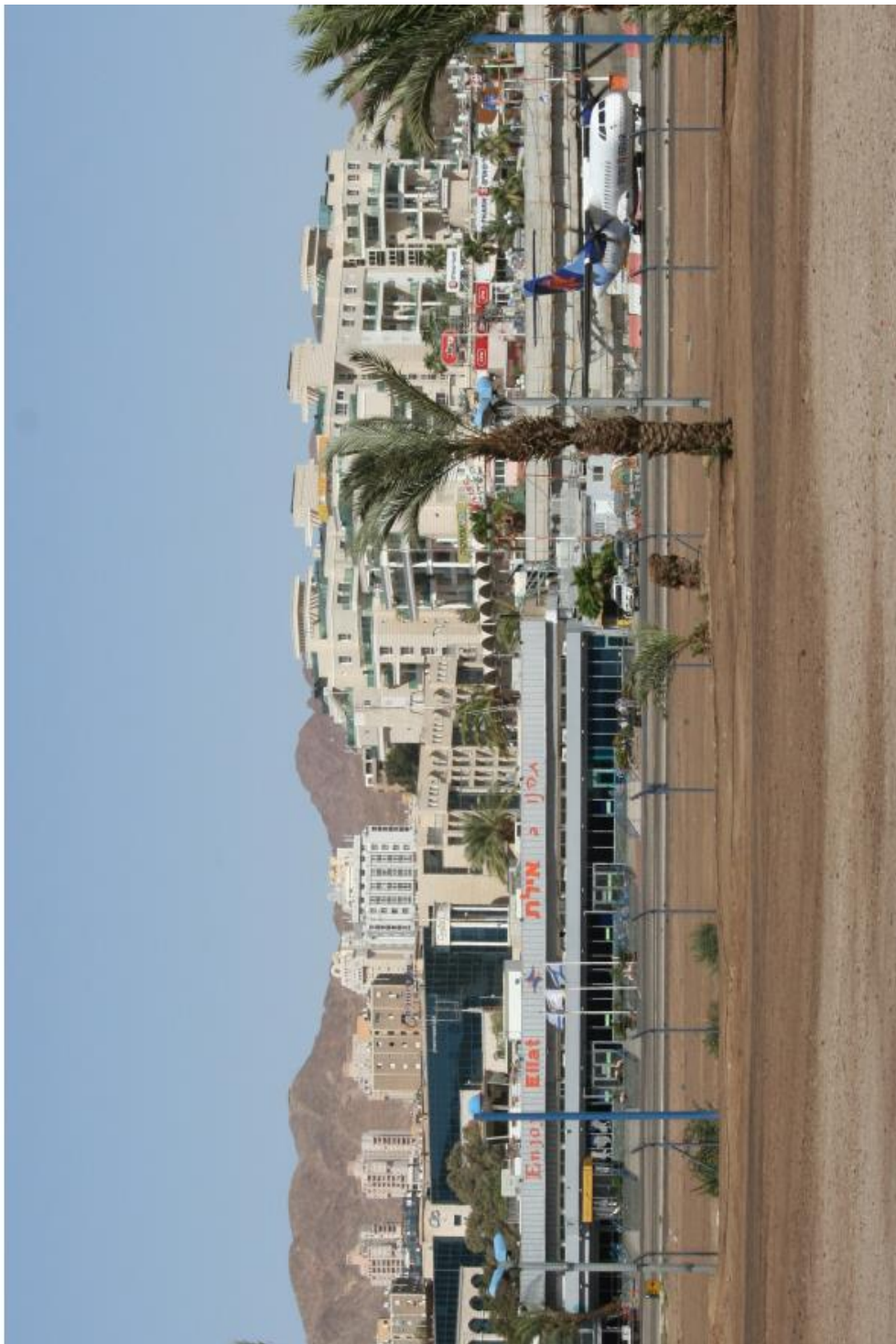
4. תיכנון וניהול מערך התחבורה נמלי ים ואוויר

5. תחבורה אווירית – מדרש תמונה

עיין בתמונה שבנספח ג, וענה על הסעיפים א-ב.

- א. בתמונה נראה שדה התעופה באילת. תאר שתי השפעות מיקום שליליות של שדה התעופה על העיר אילת. (7 נקודות)
- ב. בקרבת פארק תמנע נבנה נמל תעופה חדש על שם אילן ואסף רמון.
נמל התעופה החדש ישמש לטיסות פנים (במקום נמל התעופה באילת), ולטיסות בין־לאומיות (נוסף על נמל התעופה בן־גוריון).
הסבר את התועלת למדינה בהקמה של נמל תעופה בין־לאומי באזור תמנע, והסבר חיסרון אחד בהקמת נמל תעופה בין־לאומי באזור זה. (7 נקודות)

נספח ג: מדרש תמונה

גאוגרפיה, חורף תשע"ד, מס' 573

2. נמלים

לפניך טבלה ובה נתונים על תנועת המטענים בנמלי הים של ישראל בשנים נבחרות. עיין בטבלה, וזנה על שלושת הסעיפים א-ג שאחריה.

תנועת מטענים בנמלי הים של ישראל (1995-2012)
(באלפי טונות)

הנמל השנה	אשדוד	חיפה	אילת	סך כל המטענים
1995	15,967	13,501	1,696	31,164
2000	15,758	18,534	1,799	36,091
2005	14,228	20,991	2,494	37,713
2010	18,535	21,837	2,321	42,693
2012	19,504	23,980	1,562	45,046

(מותר אתר משרד התחבורה mot.gov.il)

- א. ציין את מגמות השינוי הכללית בסך כל המטענים העוברים בנמלי הים של ישראל, והסבר גורם אחד למגמה זו. (8 נקודות)
- ב. על פי נתוני הטבלה, מהו נמל הים הגדול ביותר בישראל כיום? הסבר שני יתרונות מיקום של נמל זה. (10 נקודות)
- ג. הסבר יתרון כלכלי וחיסרון כלכלי במיקומו של נמל אילת. (10 נקודות)

נמל תעופה החדש על שם אילן רמון

- א. השנה נפתח נמל תעופה בינלאומי חדש, מצפון לעיר אילת במרחק של כ-35 ק"מ מהעיר. אחת המטרות הייתה, להגדיל את כמות התיירים לעיר. הסבר שתי מטרות נוספות להקמת נמל תעופה חדש מצפון לעיר אילת.
- ב. נמל התעופה הישן בעיר אילת נסגר למרות המחאה של תושבי העיר אילת. הסבירו מדוע מחו תושבי העיר אילת בשל סגירת נמל התעופה הוותיק בעיר.
- ג. ציינו והסבירו יתרון אחד לסגירת נמל התעופה בעיר למרות מחאת התושבים.

5. איכות הסביבה ופיתוח בר קיימא מחזון למציאות

איכות הסביבה ופיתוח בר קיימא

פיתוח בר קיימא - התיישבות וסביבה שאלת עמ"ר

א. הסבר מהי "תוכנית מתאר ארצית". הסבר מדוע חשוב שתכנון של יישובים חדשים יהיה בהתאם לתוכנית מתאר ארצית.

ב. קרא את הקטע שלפניך.

"ממשלת ישראל אישרה הקמת חמישה יישובים קהילתיים חדשים בנגב, על אף שלטענת הדרג המקצועי במשרדי הממשלה הקמת יישובים חדשים עלולה לפגוע בסביבה". (מעובד על פי: דה מרקר 2015/11/23)

ציין שתי בעיות בתחום איכות הסביבה שעלולות להיווצר בעקבות הקמת יישובים חדשים בנגב
ג. האם לדעתך יש להקים יישובים חדשים בנגב? הצג את טענתך ובסס אותה באמצעות שני נימוקים. התייחס בתשובתך לערכים עליהם אתה קובע את עמך (ערכי התיישבות, ערכי שיוויון, ערכי סביבה, ערכים ציוניים)

שאלה 1 - גיאוגרפיה יישובית של ישראל (25 נק') שאלון 57203

קרא את הקטע שלפניך.

"מדינת ישראל היא כנראה המקום היחיד בעולם שבו הקמת יישובים חדשים היא דבר שבשגרה. לא רק ארגוני הסביבה זועקים על הנזק הנורא, גם מוסדות התכנון קבעו מדיניות ברורה בעניין: אין לנו אדמה ליישובים מיותרים. אבל בכל פעם מרימה את ראשה מחדש אותה תפישה [עבשה] שהתאימה אולי לשנותיה הראשונות של הציונות, ונמצא תירוץ חדש לאשר עוד יישוב ועוד יישוב..." (מתוך: "מסע אחר", יוני 2008)

א. מהו הרעיון המרכזי בקטע? (4 נק')

ב. תן כותרת לקטע והסבר כיצד היא מבטאת את הרעיון המרכזי. (4 נק')

ג. השטח הבנוי במדינת ישראל הוא כ-5% מכלל שטחה של מדינת ישראל.

הבא שני הסברים גיאוגרפיים לכך שכותב המאמר טוען: "אין לנו אדמה ליישובים מיותרים". (8 נק')

ד. הצע פתרון לבעיות שגורמת הקמת יישובים חדשים, והסבר יתרון אחד וחיסרון אחד של הקמת יישובים חדשים בישראל.

6. זיהום אוויר – מדרש תמונה

בתצלום שבנספח ג נראה האזור של מתחם רידינג בתל אביב.

עיין בתצלום וענה על הסעיפים א-ג.

א. ציין שני שימושי קרקע הנראים בתצלום שיכולים לגרום לזיהום אוויר. (7 נקודות)

ב. תאר דרך אחת לצמצום זיהום האוויר שיכול להיגרם מכל אחד משימושי הקרקע שצינת

בסעיף א (סך הכול – שתי דרכים). (9 נקודות)

ג. (1) הסבר את המונח "טביעת רגל אקולוגית". (6 נקודות)

(2) הסבר כיצד עשויה להשפיע המודעות של האוכלוסייה לפיתוח בר-קיימה

על טביעת הרגל האקולוגית ועל זיהום האוויר. (6 נקודות)

נספח ג: מדרש תמונה

6. התפלת מי ים חוסן, אתגרים וסיכונים (סיניה נתניהו)

א. הציגו והסבירו שני יתרונות בהתפלת מים על פי המאמר.

ב. התבוננו בתמונה והשיבו על השאלה

בעקבות דליפת שמן מצינור ימי של תחנת הכוח 'אשכול' באשדוד בינואר 2017 הופסקה למשך יומיים פעילותם של שני מתקנים להתפלת מי ים [מתוך חמשת המתקנים הגדולים הקיימים] | צילום: אביב קורט, באדיבות צלול

הסבירו את הבעיה והנזק המופיעים בתמונה והסבירו בעיה נוספת שעלולה להיגרם בתהליך התפלת מי ים.

פרק שני: מזרח תיכון – כל שאלה 2 סעיפים

7. גיאוגרפיה היסטורית של המזרח התיכון - גבולות

$$+ \quad \text{גאוגרפיה, חורף תשס"ו, מסי 29, 70, 80} \quad - 5 \quad \text{חלק א + נספח}$$

פרק שני – גאוגרפיה של המזרח התיכון על סף המאה ה-21 (30 נקודות)

ענה על שתיים מהשאלות 8-12 לכל שאלה – 15 נקודות; מספר הנקודות לכל סעיף רשום בסופו.

8. גבולות המזרח התיכון

המדרת הגבולות של אזור המזרח התיכון עשויה להיות בעייתית, משום שקשה להמיר מה הם המאפיינים המשותפים לכל המדינות באזור זה.

א. הצג שלושה מאפיינים שבאמצעותם מגדירים את גבולות המזרח התיכון.

הסבר את הבעייתיות של כל המדרה, והדגם אותה באמצעות מדינה אחת (אין לכתוב על טורקיה). (10 נקודות)

ב. הבא נימוק אחד בעד המלכת טורקיה בין מדינות המזרח התיכון, ושני נימוקים נגד

המלכתה ביניהן. (5 נקודות)

לפניך שני תצלומי לוויין: אחד של גבול ישראל-ירדן ואחד של גבול ישראל-מצרים (קו הגבול מסומן בצהוב).

1. קבע את מיקום הגבול בכל תצלום, וכן את סוג הגבול – אם הוא טבעי או מלאכותי. נמק את קביעתך. באפשרותך להגדיל את התצלומים באמצעות לחיצה על כל אחד מהם. (6 נקודות)

____	ישראל-ירדן	מיקום הגבול
____	____	סוג הגבול
		נימוק

2. הסבר איזו בעיה יכולה להיגרם מגבול טבעי. (2 נקודות)

8. דמוגרפיה – תמורות (שינוי לטובה) דמוגרפיות – ערים ועיור

ערים ועיור במזרח התיכון

א. לפניך ארבעה צמדים של ערים במזרח תיכון.

עיין באטלס, והסבר גורם מיקום אחד המשותף לכל אחד מהצמדים. (9 נקודות)

- לטקיה - איזמיר
- רבת עמון (עמאן) - חלב
- בצרה כווית - סיטי
- איסטנבול - איסמעיליה

ב. חלק מהערים שברשימה לעיל הפכו לערי ענק. תאר שתי בעיות איתן מתמודדות ערים אלה. (5 נקודות)

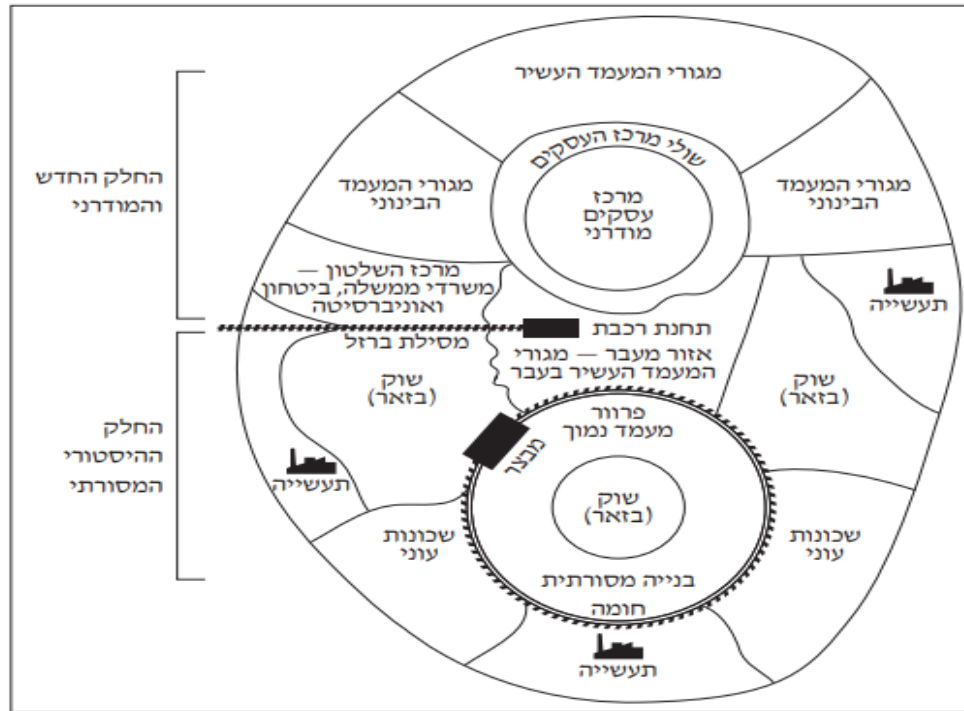
11. ערים

בתרשים שלפניך מוצג מבנה סכמטי של עיר במזרח התיכון.

- א. (1) בחר בשני שימושי קרקע הנראים בתרשים. בנוגע לכל אחד מהם ציין גורם אחד שיש לו השפעה על מיקומו מבין הגורמים האלה: כלכלי, חברתי, ביטחוני, סביבתי. (4 נקודות)

- (2) הסבר את ההשפעה של כל אחד משני הגורמים שציינת. (6 נקודות)

תרשים: מבנה סכמטי של עיר במזרח התיכון

- ב. באחדות מן הערים במזרח התיכון התפתח דגם עירוני המכונה "עיר-כפר".

הסבר מהו דגם עירוני זה, והצג שני גורמים להתפתחותו. (12 נקודות)

/המשך בעמוד 11/

10. ערים

- א. לפניך ארבעה זוגות של ערים במזרח התיכון:

— הופוף (אליהפוף) בערב הסעודית — כִּיכֻן (כִּרְכֻן) בעירק

— בגדד בעירק — אַסְוִן (אַסְוָאן) במצרים

— איסכנדרון בטורקיה — אנטליה בטורקיה

— איסמעילייה (אל אסמעילייה) במצרים — איסטנבול בטורקיה

עיין באטלס. בחר בשני זוגות ערים, והסבר גורם מיקום אחד המשותף לשתי הערים

בכל אחד מן הזוגות שבחרת (סך הכול – שני גורמי מיקום). (14 נקודות)

- ב. ערים אחדות במזרח התיכון משגשגות בגלל חשיבותן הדתית.

ציין את השמות של שתיים מן הערים האלה, והסבר מהי החשיבות הדתית של כל אחת מהן.

(8 נקודות)

15. סוריה – דמשק

- א. תאר שני גורמי מיקום של דמשק, והסבר שני גורמים לגידולה במאה ה-20. (13 נקודות)
- ב. עיין במפת מרכז דמשק שלפניך, ותאר שלושה מאפיינים של העיר המזרח תיכונית, כפי שהם באים לידי ביטוי במפה. (9 נקודות)

מרכז דמשק

- מקרא:**
- שכונות עוני
  - המרכז המסחרי המודרני
  - המרכז השלטוני
  - העיר העתיקה
  - שוק
  - דרך
  - חומה
- /המשך בעמוד 12/

16. ערים ועיור

- א. בטבלה שלפניך נתונים על אוכלוסיית הערים הגדולות בשלוש מדינות במזרח התיכון.

המדינה	העיר הגדולה במדינה (במיליונים)	העיר השנייה בגודלה (במיליונים)	העיר השלישית בגודלה (במיליונים)
מצרים	קהיר – 15.75	אלכסנדריה – 3.5	פורט סעיד – 0.5
עירק	בגדד – 5.5	מוסול – 1.1	בצרה – 1.0
טורקיה	איסטנבול – 10.5	אנקרה – 3.1	איזמיר – 2.2

- על פי הטבלה, מהו המדרג העירוני המשותף לשלוש המדינות? (4 נקודות)
- ב. הסבר שתי סיבות להיווצרות מדרג זה במדינות המזרח התיכון, ותאר שתי השפעות של המדרג על ערים במזרח התיכון. (12 נקודות)
- ג. לפניך רשימה של ערים מודרניות שהוקמו או התפתחו במזרח התיכון בעשורים האחרונים:

- ערי "העמק החדש" במצרים
- כוויית סיטי
- אנטליה בטורקיה

בחר בשתיים מהן, וכתוב סיבה אחת להקמת כל אחת מהערים שבחרת או להתפתחותן. (6 נקודות)

9. כלכלה - תמורות במבנה המגזרי-הכלכלי במדינות המזה"ת. גורמים לנחשלות מרחבית-כלכלית אי שוויון מרחבי כלכלי בין מדינות ובתוכן

10. כלכלה

א. לפניך נתונים כלכליים של שלוש מדינות במזרח התיכון. דרג את המדינות על פי רמת פיתוחן בסדר יורד.

נמק קביעתך בהתבסס על שני נתונים מהטבלה. (7 נקודות)

המדינה	תמ"ג שנתי לנפש	אחוז מועסקים בחקלאות	תרומת התעשייה לתמ"ג	רמת מינוע (מספר כלי רכב לכל 1000)	צריכת אנרגיה לנפש (קוט"ש)
אירן	\$15,590	17%	45%	200	2,817
סוריה	\$5,100	17%	22%	73	1,063
כווית	\$83,840	פחות מ 1%	50.6%	527	12,204

מקור: CIA FACTBOOK

ב. תאר שני קשיים פיזיים ו/או חברתיים-כלכליים העומדים בפני מדינות במזרח התיכון, המעוניינות לקדם

את מעמדן הכלכלי. (7 נקודות)

15. כלכלת מצרים

- א. תאר שלושה קשיים בפיתוח כלכלת מצרים. (6 נקודות)
- ב. ציין ארבעה ענפי כלכלה עיקריים במצרים. (4 נקודות)
- ג. בחר בשניים מענפי הכלכלה שצינת בסעיף ב. הסבר מדוע כל אחד מהם התפתח במצרים, ותאר את התרומה של כל ענף לפיתוח המדינה. (12 נקודות)

11. הכפר המצרי

- א. לפניך רשימת מאפיינים של רבים מן הכפרים במצרים.
בחר בשניים מן המאפיינים שברשימה, וענה על שני התת-סעיפים.
רשימת המאפיינים:
  - השטח החקלאי הממוצע של החקלאי קטן
  - היעדר טכנולוגיה חקלאית
  - המלחת קרקעות
  - איכות ירודה של מים לשתייה
- (1) הסבר את הגורם לכל אחד מן המאפיינים שבחרת. (7 נקודות)
- (2) תאר את ההשפעה של כל אחד מן המאפיינים שבחרת על תושבי הכפר. (7 נקודות)
- ב. בעשורים האחרונים יזמו מנהיגי מצרים רפורמות בכפרים בתחום החקלאות (רפורמות אגרריות), ועודדו יוזמות לפיתוח הכפרים.
תאר שתי תמורות שחלו במאפייני הכפר המצרי בעקבות הרפורמות והיוזמות האלה.
(8 נקודות)

10. מאגרי הנפט - הפקתם והשפעתם על ההתפתחות היישובית, על הכלכלה והסביבה

גאוגרפיה, קיץ תשס"ט, מס' 573, 057203
+ נספחים

- 13 -

18. הובלת נפט במזרח התיכון

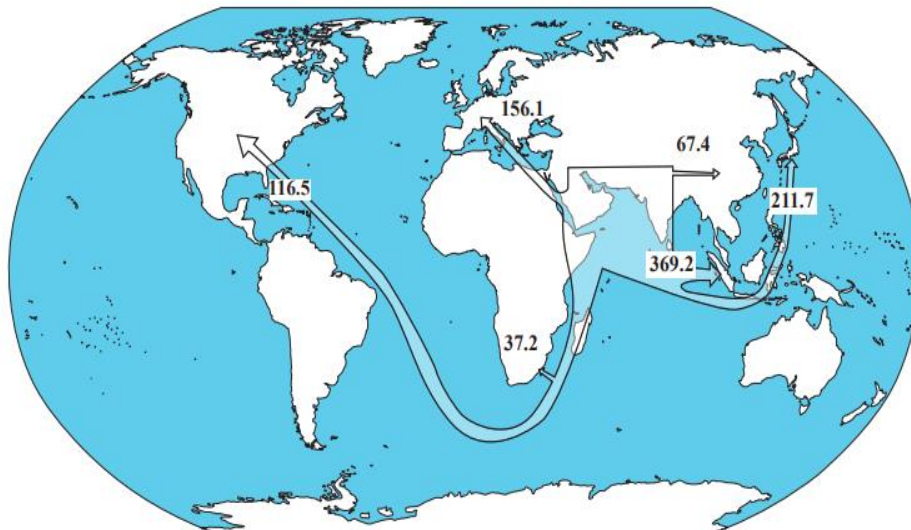
- א. עיין במפה שבנספח ב', ודרג את ארבעת היעדים הגדולים ביותר שאליהם מיוצא נפט מהמזרח התיכון. (6 נקודות)
- ב. הובלת נפט מושפעת משני גורמים חשובים:
- שיקולים פוליטיים
  - שיקולים כלכליים
- הבא דוגמה אחת להשפעה של כל אחד מגורמים אלה על הובלת נפט במזרח התיכון. (בסה"כ — שתי דוגמאות) (8 נקודות)
- ג. בשנים האחרונות גוברת המודעות לנוזקים הנגרמים לסביבה כתוצאה מהובלת נפט. תאר נזק אחד שהובלת הנפט גורמת לסביבה. (8 נקודות)

נספח ב': יצוא נפט מהמזרח התיכון – יעדים וכמויות

(2005, במיליוני טונות)

الملحق "ب": تصدير النفط من الشرق الأوسط – غايات وكميات

(2005، بملايين الأطنان)

גאוגרפיה, חורף תשע"ה, מס' 573

10. נפט ואוכלוסייה במזרח התיכון

- א.** לפניך רשימת שינויים שמתרחשים באוכלוסייה של מדינות הנפט במפרץ הפרסי בעקבות ההתעשרות הגדולה שלהן ממכירת הנפט.
- בחר שניים מן השינויים שברשימה, והסבר כיצד כל אחד מהם גורם למתחים חברתיים באוכלוסייה במדינות האלה. (11 נקודות)
- הגירת מהגרי עבודה אל מדינות המפרץ הפרסי
  - חשיפה לתרבות מערבית
  - עלייה ברמת ההשכלה
- ב.** עובדים מהגרים ממדינות במזרח התיכון (מדינות מוצא) למדינות הנפט במפרץ הפרסי. הצג יתרון אחד וחסרון אחד למדינות המוצא מהגירה זו. (11 נקודות)

גאוגרפיה, חורף תשע"ז, מס' 573

9. הנפט במפרץ הפרסי

- א.** הסבר שתי סיבות שבזכותן המפרץ הפרסי הוא האזור העיקרי בעולם להפקה ולייצוא של נפט. (8 נקודות)
- ב.** בריאיון לרשת הטלוויזיה אל-ערבִּיָה אמר שר ההגנה של ערב הסעודית: "יש אצלנו מצב של התמכרות לנפט".
- הסבר את הקושי שהעלה שר ההגנה של ערב הסעודית, והצג שתי דרכים שבאמצעותן ערב הסעודית מנסה להתמודד עם קושי זה. (14 נקודות)

גאוגרפיה, סייץ תשע"ח, מס' 57381

10. נפט

- א. הסבר שניים מן התנאים שאפשרו היווצרות של מאגרי נפט במזרח התיכון. (6 נקודות)
- ב. לטענת כלכלנים, כל ענפי הכלכלה בסעודיה מושפעים מן ההכנסות ממכירת נפט, ולכן על מקבלי ההחלטות בסעודיה לגוון את ענפי הכלכלה ולהפחית את התלות בנפט.
- (על פי הכתבה "לא מצליחה להתנתק מהנפט: סעודיה במיתון", דה מורק, 13 באוקטובר 2017)
- לפניך טבלה המציגה את שיעור החשמל שיוצר מנפט בעולם בשנים 1987-2016.
- עייין בטבלה ובגרף, וענה על התת-שאלות (1)-(2) שאחריהם.

שיעור החשמל המיוצר מנפט בעולם

השנה	1990	2000	2010	2014
חשמל המיוצר מנפט (באחוזים)	11	8	4	4

(מתוך האתר www.worldbank.org)

מוחיר חבית נפט
(1987-2016)

(מתוך האתר www.wikipedia.org)

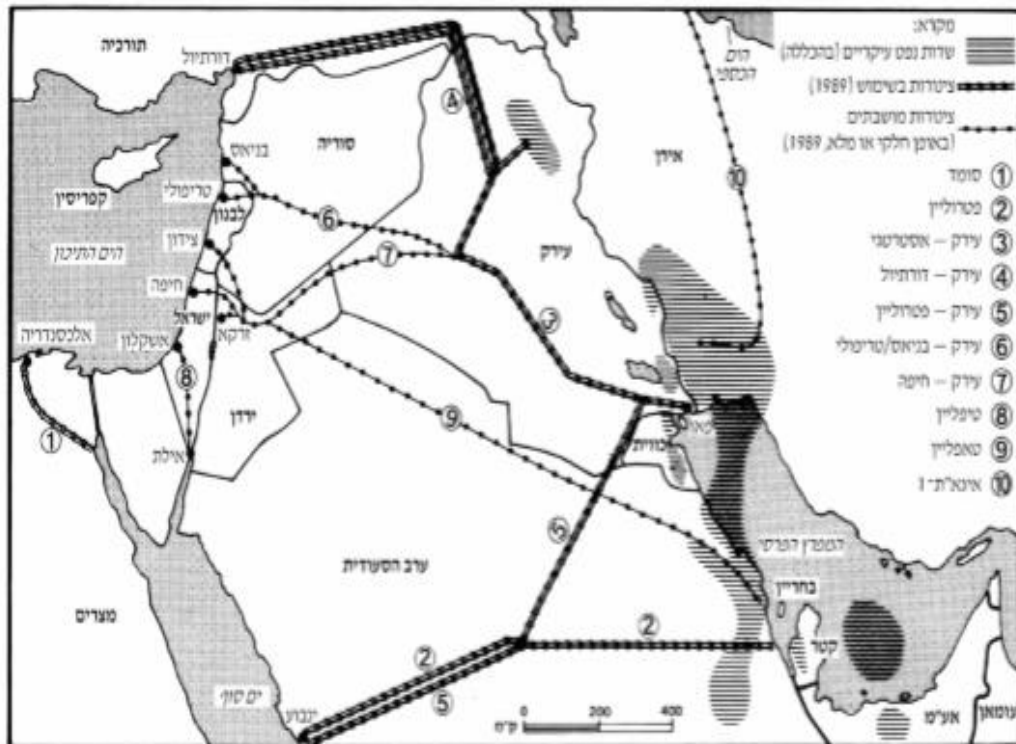
- (1) הסבר את ההשפעה של הנתונים המוצגים בטבלה על כלכלת סעודיה. (4 נקודות)
- (2) על פי הגרף, הסבר את ההשפעה של התנודות במחיר של חבית נפט על התכנון הכלכלי של סעודיה. (4 נקודות)

/המשך בעמוד 2/

9. נפט

במפה שלפניך מסומנים שדות נפט וצינורות נפט עיקריים במזרח התיכון. עיין במפה, וענה על שלושת הסעיפים א-ג (תוכל להיעזר גם באטלס).

שדות נפט וצינורות נפט עיקריים במזרח התיכון

- א. הסבר שני תנאים שאפשרו היווצרות מאגרי נפט במזרח התיכון, וציין שני אזורים במזרח התיכון שבהם קיימים ריכוזי נפט גדולים. (10 נקודות)
- ב. יש הטוענים כי תוואי צינורות הנפט במזרח התיכון משקף בעיקר שיקולים פוליטיים וביטחוניים, ופחות משקף שיקולים כלכליים. בסס טענה זו על פי התוואי של אחד מצינורות הנפט המסומנים במפה. (6 נקודות)
- ג. במזרח התיכון מצויים יותר משני שלישים מעתודות הנפט של העולם, ולמרות זאת מדינות האזור משקיעות מאמצים רבים כדי לצמצם את התלות הכלכלית שלהן בנפט. הסבר גורם אחד למאמצים של מדינות המזרח התיכון לצמצם תלות זו. (6 נקודות)

פרק שלישי: נתי"ב – שאלת חובה + 3 שאלות לבחירה עם 2 סעיפים

11. שאלת חובה עם סעיפים קצרים בסיסיים שמציגים ת.ז. של המדינה

מיקום המדינה / חבל וגבולות

מיקום החבל ועיצובו

- א. ציין בין אילו קווי רוחב משתרע החבל. (5 נקודות)
- ב. ציין מהו הגורם (הכוח) העיקרי שעיצב את הנוף בחבל, והסבר את הקשר של גורם זה למיקומו של החבל. (10 נקודות)
- ג. עיין במפה הפיזית באטלס, וציין שתי צורות נוף שנוצרו על ידי הגורם (הכוח) שצינת בסעיף ב. הסבר השפעה אפשרית של צורת נוף אחת על הפעילות האנושית (יישוב ו/או כלכלה) בחבל. (10 נקודות)

יחידות נוף

- א. ציין בקווי אורך ובקווי רוחב את המיקום של הערים ציינגמיי (בתאילנד) ופנום פן (בקמבודיה). (4 נקודות)
- ב. ציין באיזו יחידת נוף נמצאת כל אחת מן הערים (שבסעיף א), ותאר את הגורם העיקרי שעיצב את הנוף בכל אחת מהיחידות שצינת. (12 נקודות)
- ג. הנהר מקונג הוא נהר בין-לאומי, הזורם בכל מדינות החבל. הסבר שתי בעיות שעלולות להיווצר בשל עובדה זו. (9 נקודות)

מיקום, יחידות נוף, אקלים

ענה על שאלה 1 (חובה).

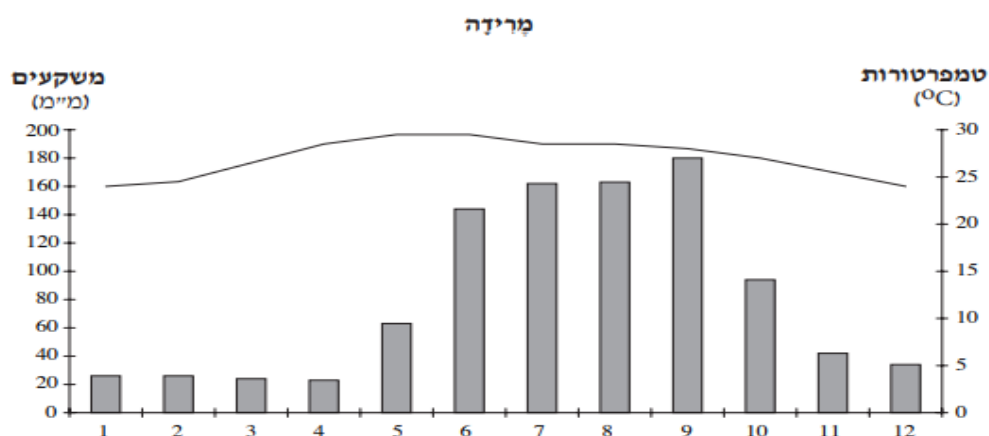
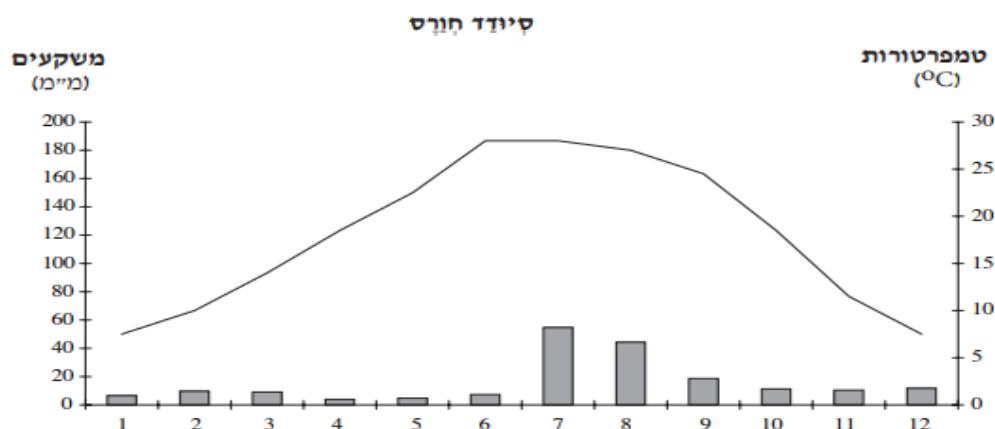
1. חלוקה ליחידות, מיקום, מאפייני אקלים

- א. בעמוד 7 יש מפה סכמטית שבה חולקה מקסיקו לחמש יחידות. עיין במפה זו ובאטלס, וקבע על פי איזה קריטריון נעשתה החלוקה. תאר כל אחת מחמש היחידות, על פי קריטריון זה. (8 נקודות)
- ב. עיין באטלס, ובקלימוגרפים שבעמוד הבא. תאר את מאפייני האקלים של שתי הערים: סִינְדָה הַנְרֶס בגבול הצפוני של מקסיקו ומְרִיֶדָה בגבולה הדרומי (הערים מסומנות במפה הסכמטית). (10 נקודות)
- ג. ציין את המיקום בקווי הרוחב של כל אחת מן הערים – סִינְדָה הַנְרֶס ומְרִיֶדָה, והסבר כיצד משפיע מיקום זה על האקלים בכל אחת מהן. (7 נקודות)

גאוגרפיה, קיץ תש"ע, מס' 057102, 574

- 3 -

קלימוגרפים של הערים סיווד חנוס ומרינה

1. מיקום, מבנה פיזי ותפרוסת אוכלוסייה

א. בין אלו קווי רוחב נמצאת יפן?

הסבר את הקשר בין מיקומה של יפן בין קווי רוחב אלו לתפרוסת האוכלוסייה.

שים לב: כדאי להיעזר גם במפות של אזור מזרח אסיה ובמפה העולמית "כדור הארץ –

(מפה) מדינית".

(8 נקודות)

ב. יפן משתרעת על פני איים אחדים. הסבר את הקושי העיקרי הנובע מכך.

עיין במפות, ותאר דרך אחת שבה יפן מתמודדת עם קושי זה.

(9 נקודות)

ג. ציין והסבר שני גורמי מיקום פיזיים (פרט לאקלים) המשותפים לשלושת המטרופולינים:

טוקיו, נגויה, אוסקה. (8 נקודות)

/המשך בעמוד 3/

יחידות נוף ומאפייניהן

1. מבנה הנוף

לפניך שמות של שלושה אזורים באוסטרליה (ראה המפה הסכמטית בעמוד 5):

- מדבר ויקטוריה הגדול
  - גרייט דיביידינג ריינג'
  - אזור החוף סביב מפרץ קרפנטריה
- א. בחר בשניים מהאזורים האלה, ותאר שני מאפיינים פיזיים של כל אזור. (15 נקודות)
- ב. הסבר מדוע אין באוסטרליה רעידות אדמה בעוצמה גדולה. (10 נקודות)

1. יחידות נוף

לפניך שמות של שלושה אזורים, הנמצאים ביחידות נוף שונות זו מזו (ראה המפה

הסכמטית בעמוד 6):

- שפך נהר הגנגס
  - מדבר טר (תר)
  - קשמיר
- א. בחר בשניים מהאזורים האלה, ותאר שני מאפיינים פיזיים של כל אזור שבחרת (סה"כ – ארבעה מאפיינים פיזיים). (15 נקודות)
- ב. תאר מאפיין אנושי אחד של כל אחד מהאזורים שבחרת (סה"כ – שני מאפיינים אנושיים). (10 נקודות)

1. יחידות נוף

- א. הערים מבנדקה ובוקבו נמצאות בשתי יחידות נוף שונות זו מזו. ציין את יחידות הנוף האלה. (8 נקודות)
- ב. לכל אחת משתי יחידות הנוף שציינת, תאר שניים משלושת המאפיינים שלפניך. (סה"כ – ארבעה מאפיינים) (17 נקודות)
- פני השטח
  - הידרולוגיה
  - גאולוגיה

יחידות נוף

לפניך רשימה של שלוש יחידות נוף בטורקיה:

- ◆ אזור העיר אנטליה בדרום טורקיה.
  - ◆ אזור מרכז טורקיה סביב טוז גלי (ימת המלח).
  - ◆ אזור העיר ארזורום במזרח טורקיה.
- היעזר במפה הסכמטית של טורקיה שבעמוד 7, וענה על שני הסעיפים א-ב.
- א. ציין מהי יחידת הנוף בכל אחד מהאזורים שברשימה. (10 נקודות)
- ב. מבין שלוש יחידות הנוף שצינת בסעיף א, אזור טוז גלי (ימת המלח) הוא הצחיח ביותר.
- הסבר שני גורמים לצחיחות שביחידת נוף זו. (15 נקודות)

מאפיינים גאוגרפיים

- א. לפניך שלוש קבוצות של אזורים באירן.
- בחר באזור אחד מכל אחת מהקבוצות 1-3.
- לכל אחד מהאזורים שבחרת תאר את המיקום שלו במדינה אן את מיקומו בקווי אורך ורוחב (בסך הכול – שלושה אזורים). (9 נקודות)
קבוצה 1	קבוצה 2	קבוצה 3
• הרי הזגרוס	• דשתי כביר (פזיר) (מדבר המלח הגדול)	• דלתת הנהר כרון
• הרי אלבורז	• דשתי לוט (מדבר לוט)	• חוף המפרץ הפרסי (מבנדר עבאס עד בושהר)
		• חוף הים הכספי
- ב. ציין את העיקרון הגאוגרפי שעל פיו חולקו האזורים לקבוצות, ותן שם לכל קבוצה. (2 נקודות)
- ג. בחר בשני אזורים מהקבוצות 1-3 שבסעיף א, כל אזור מקבוצה אחרת.
- לכל אזור תאר מאפיין אחד אנושי (כלכלה; יישוב; תחבורה), ומאפיין אחד פזי (אקלים; הידרולוגיה – נהרות, גופי מים).
- (14 נקודות)

יחידות נוף

- א. ציין את המיקום של הערים אינסברוק וסגד בקווי אורך ורוחב, ותאר את פני השטח של יחידת הנוף שבה נמצאת כל אחת מהערים. (10 נקודות)
- ב. מה מאפיין כל אחת מיחידות הנוף שתיארת בסעיף א מבחינת המבנה הגאולוגי וההידרולוגיה (נהרות, גופי מים)? (5 נקודות)
- ג. הסבר את ההשפעה של המבנה הגאולוגי אן ההידרולוגיה על הפעילות האנושית בכל אחת מיחידות הנוף. (10 נקודות)

אקלים

אקלים .

עיינן בטבלה שלפניך, שבה מוצגים נתונים על האקלים בשתי תחנות: קנברה, אליס ספרינגס (ראה המפה הסכמטית בעמוד 5).

תחנה 2	תחנה 1	
19.5	28.5	טמפרטורות מקסימום, ממוצע שנתי ($^{\circ}\text{C}$)
6.5	13	טמפרטורות מינימום, ממוצע שנתי ($^{\circ}\text{C}$)
632	275	ממוצע משקעים שנתי (מ"מ)

- א.** קבע איזו תחנה מייצגת את קנברה, ואיזו תחנה מייצגת את אליס ספרינגס. (8 נקודות)
- ב.** הסבר שני גורמים להבדלים בין מאפייני האקלים של שתי הערים. (17 נקודות)

2. אקלים

א. כתוב באיזה אזור אקלים נמצא רוב שטחה של הרפובליקה הדמוקרטית של קונגו,

וציין שלושה מאפיינים של אקלים זה. (13 נקודות)

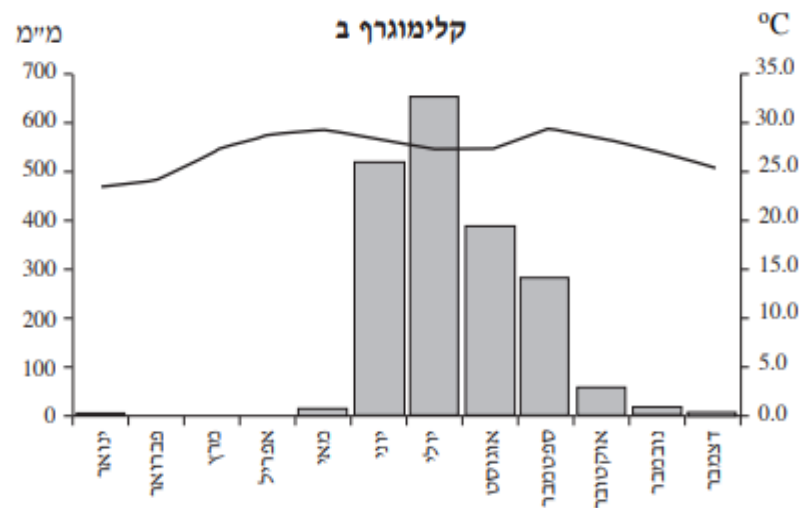
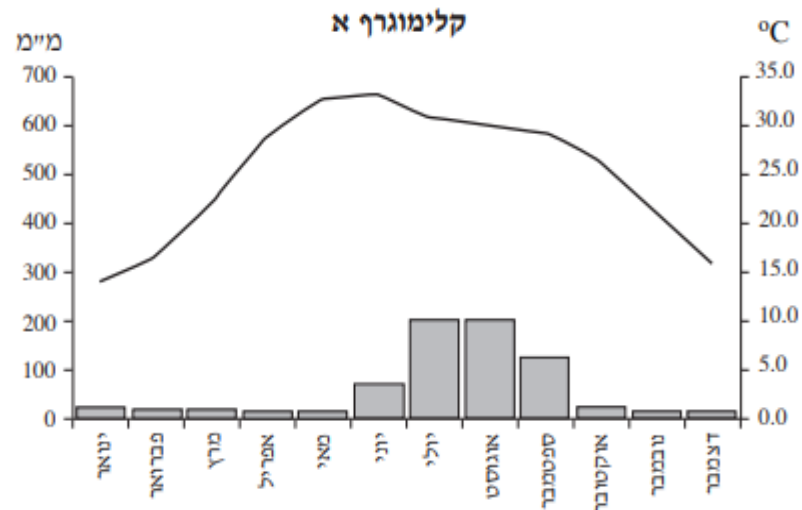
ב. הסבר שתי השפעות של האקלים על היישוב ו/או על הכלכלה ברפובליקה

הדמוקרטית של קונגו. (12 נקודות)

/המשך בעמוד 3/

אקלים

- א. לפניך קלימוגרפים של שתי תחנות – דלהי (דלי) ובומבי (מומבי).
קבע איזה קלימוגרף מייצג כל עיר, ונמק את קביעתך. (15 נקודות)

- ב. תאר את תפריט המזון המשקעים לאורך השנה לפי הקלימוגרפים,
והסבר מה גורם לתפריט זה. (10 נקודות)

אקלים

- א.** לפניך רשימה של ארבע ערים בחבל, הנמצאות בשני אזורי אקלים שונים. חלק את הערים לשתי קבוצות, וציין באיזה אזור אקלים נמצאת כל קבוצה. שים לב: כל הערים מסומנות גם במפה הסכמטית.

— סודנקילה (פינלנד)

— הלסינקי (פינלנד)

— אוסלו (נורבגיה)

— קרסואנדו (שבדיה)

(10 נקודות)

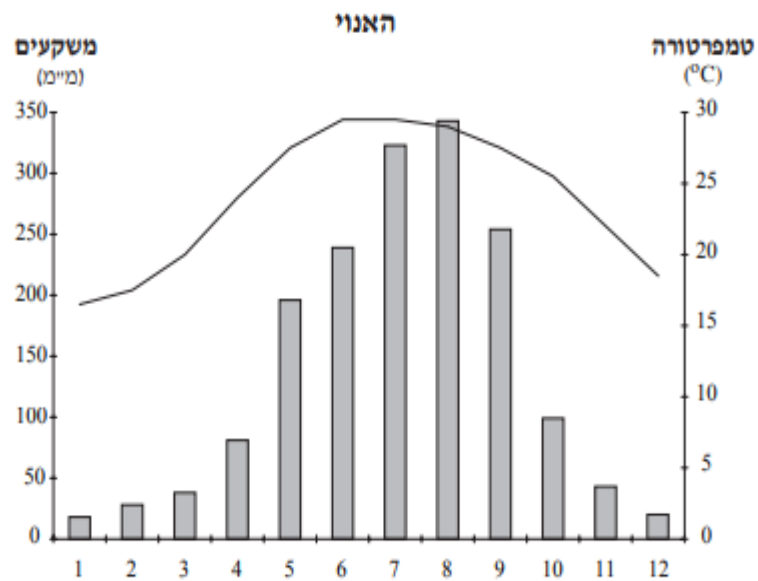
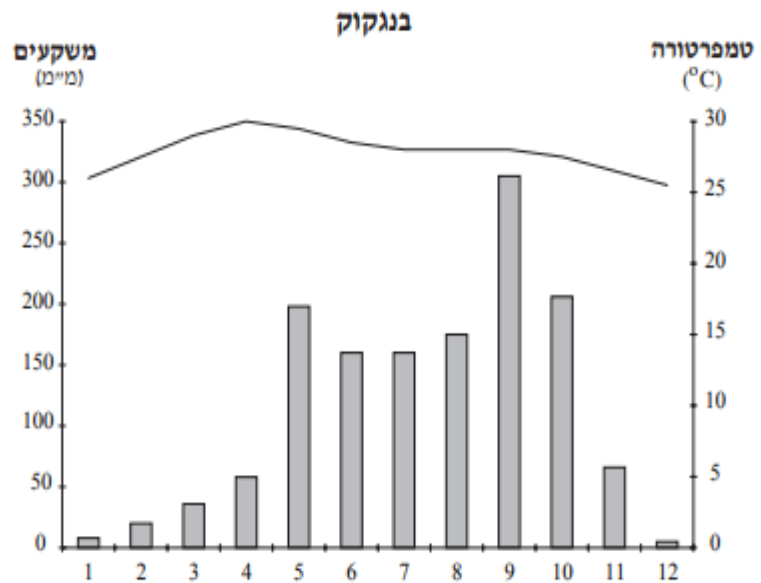
- ב.** בחר בעיר אחת מכל קבוצה שהגדרת בסעיף א. עיין בנתוני האקלים של שתי הערים שבחרת, המוצגים בטבלה שלפניך. תאר שני הבדלים באקלים הערים: הבדל אחד בטמפרטורות והבדל אחד במשקעים. הבא הסבר אחד לכל הבדל (סה"כ – שני הסברים). היעזר במפות המתאימות.

(15 נקודות)

ממוצע המשקעים (מ"מ)	ממוצע הטמפרטורות (°C) יולי	ממוצע הטמפרטורות (°C) ינואר	העיר
501	14.1	- 15.1	סודנקילה
651	16.6	- 6.9	הלסינקי
763	16.4	- 4.3	אוסלו
443	12.8	- 16.0	קרסואנדו

אקלים – בנגקוק והאנוי

עיין בקלימוגרפים של הערים בנגקוק (בתאילנד) והאנוי (בווייטנאם), וענה על הסעיפים א-ג שאחריהם.

א. ציין שני מאפיינים משותפים לתפוצת המשקעים של שתי הערים.

הסבר מהו הגורם העיקרי לתפוצת זו. (8 נקודות)

ב. תאר את השוני בטמפרטורות בין שתי הערים, והסבר אותו. (8 נקודות)

ג. למשטר הגשמים באזורים אלה יש יתרונות וחסרונות לאדם.

הסבר יתרון אחד וחסרון אחד. (9 נקודות)

/המשך בעמוד 4/

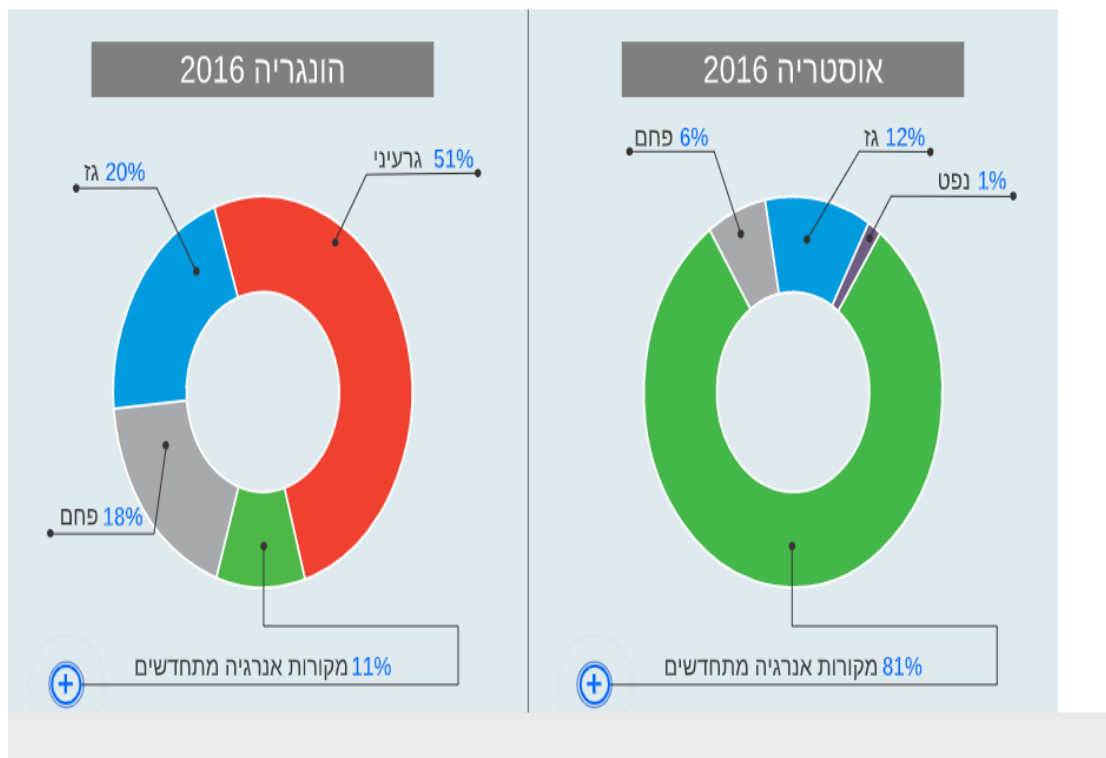
מקורות אנרגיה

שאלה 12 – אנרגייה

א. בתרשימים שלפניך מוצג שיעור השימוש במקורות אנרגייה לייצור חשמל במדינות החבל. עיין בתרשימים וענה על התת-סעיפים (1)-(2).

להצגת פירוט של מקורות האנרגייה המתחדשים, לחץ על הלחצן

התפלגות השימוש במקורות אנרגייה לייצור חשמל במדינות החבל

- א. הסבירו את מקור האנרגיה העיקרי של אוסטריה
- ב. הסבירו את מקור האנרגיה העיקרי של הונגריה
- ג. השימוש בפחם, כמקור אנרגיה בשתי המדינות פחת עם השנים, הסבירו גורם אחד לתהליך הירידה בשימוש בפחם בשתי המדינות.

שאלה 14 – אנרגיה

א. כ-34% מהפקת החשמל של ניגריה בשנת 2012 היו ממקורות אנרגיה הידרואלקטריים.

הסבר שני גורמים שאפשרו זאת.

(4 נקודות)

- ב.** בטבלה שלפניך מובאים נתונים של צריכת האנרגיה לנפש בניגריה בשנת 2012.
(לשם השוואה מובאים גם הנתונים של צריכת האנרגיה בניו זילנד ובקנדה).
הצע הסבר לצריכת האנרגיה בניגריה.
(4 נקודות)

צריכת אנרגיה לנפש
(2012)

צריכת אנרגיה (ק"ג נפט/נפש)	המדינה
795	ניגריה
4,301	ניו זילנד
7,226	קנדה

(מתוך האתר של הבנק העולמי)

ערים ועיור

ווייטנם – ערים ועיור

- א.** לפניך רשימה של ארבע הערים הגדולות בווייטנם.
קבע מהו המדרג העירוני במדינה, והסבר גורם אפשרי אחד להיווצרות מדרג כזה.
(9 נקודות)

הערים הגדולות בווייטנם
(2007)

העיר	האוכלוסייה (במיליונים)
הו צ'י מין סיטי	3.38
האנוי	1.37
היפונג	0.57
דה ננג	0.45

- ב.** הסבר שני גורמי מיקום של הו צ'י מין סיטי. (9 נקודות)
- ג.** לפי תשובותיך על סעיפים א-ב ולפי האטלס, תאר שני ענפי כלכלה אפשריים של הו צ'י מין סיטי. (7 נקודות)

4. עיון

א. בגרף שלפניך מוצג שיעור האוכלוסייה העירונית במקסיקו בשנים 1950-2010.

חלק את הגרף לשתי תקופות.

תאר את השינוי בשיעור העיוור בכל תקופה, והסבר גורם אפשרי אחד לשינוי

בכל תקופה (סה"כ – שני גורמים). (10 נקודות)

(לקוח מן: Global Virtual University)

ב. הסבר שתי השפעות אפשריות של גידול האוכלוסייה העירונית במקסיקו על

הערים הגדולות במדינה. (10 נקודות)

ג. הערים מקסיקו סיטי, אקטפק, טולוקה וקרטר (כולן מסומנות במפה הסכמטית

בעמוד 7) נבנו באתרים של ערים עתיקות הנמצאות באזור גאוגרפי אחד.

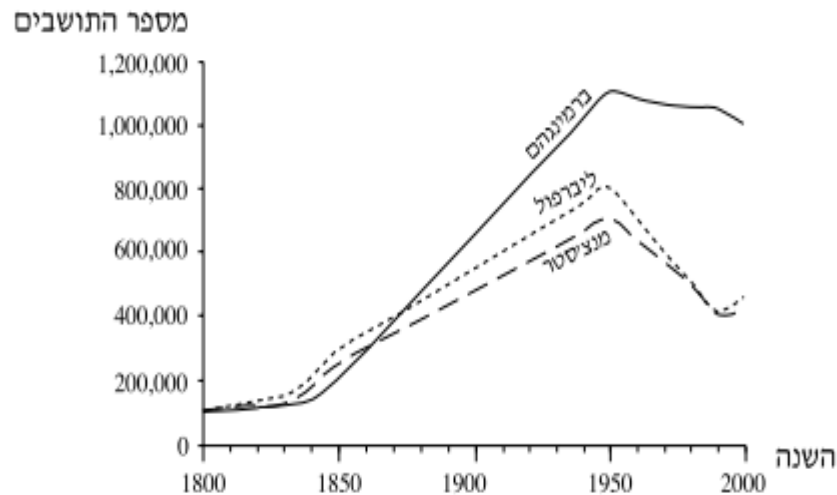
תאר את פני השטח באזור שבו מרוכזות ערים אלה, והסבר שתי סיבות אפשריות לכך

שבתקופות הקדומות הוקמו ערים באזור זה. (5 נקודות)

תהליכי עיור

א. עיין בגרף שלפניך, המציג שינויים בגודל האוכלוסייה העירונית בבריטניה.

שינויים בגודל האוכלוסייה בשלוש ערים בבריטניה
בשנים 1800-2000

חלק את התקופה המוצגת בגרף לשלוש או ארבע תקופות משנה, ותאר את המגמה בכל תקופה. (6 נקודות)

ב. בחר באחת מהתקופות והסבר שני גורמים אפשריים לשינוי באוכלוסייה העירונית בתקופה זו. (5 נקודות)
/המשך בעמוד

תפרוסת אוכלוסייה ומיקום ערים

א. תאר את תפרוסת האוכלוסייה באירן, והבא שני הסברים לתפרוסת זו.
בתשובתך התייחס לאזורים הצפופים במדינה ולאזורים הדלילים בה. (13 נקודות)

ב. בחר בשתי ערים מהרשימה שלפניך, ותאר גורם מיקום אחד של כל עיר.

(סה"כ – שני גורמים)

- תבריז
- עבאדאן (אבדן)
- רשט (רשת)

(12 נקודות)

4. ערים ועיור

עיין בטבלה שלפניך, שבה מוצג גודל האוכלוסייה בחמש הערים הגדולות באוסטרליה.

גודל האוכלוסייה בערים הגדולות באוסטרליה

העיר	מספר התושבים (2003)
סידני	4,201,500
מלבורן	3,598,700
בריסביין	1,733,200
פרת	1,433,200
אדלייד	1,119,900

א. תאר את המדרג העירוני של אוסטרליה. (15 נקודות)

ב. בקנברה, בירת אוסטרליה, מתגוררים כ-325,000 תושבים.

הצג שיקול אפשרי אחד לבחירת קנברה לעיר בירה, והבא הסבר אחד למספר הקטן יחסית של תושביה. (10 נקודות)

ערים ועיור

א. לפניך טבלה ובה נתונים על גודל האוכלוסייה בארבע ערים בהודו.

תאר את המגמה המסתמנת על פי הטבלה, והבא שני הסברים למגמה זו.

(12 נקודות)

שנה	העיר	1981	1991	2001
כלכתה (קלקטה)	9,194,000	11,022,170	13,216,578	
בומבי (מומבי)	8,243,405	12,516,243	16,368,084	
דלהי (דלי)	5,729,283	8,419,084	12,781,438	
בנגלור	2,921,751	4,130,288	5,686,844	

ב. הסבר כיצד שניים מגורמי המיקום של בומבי השפיעו על השינויים בגודל

אוכלוסייתה. (13 נקודות)

גאוגרפיה עירונית

עיין בנתונים שלפניך על גודל האוכלוסייה בארבע הערים הגדולות בטורקיה.

גודל האוכלוסייה בערים הגדולות בטורקיה

(הערכה, 2005)

מספר הנפשות	העיר
10,500,000	איסטנבול
3,100,000	אנקרה
2,200,000	איזמיר
1,500,000	בורסה

- א. מהו המדרג העירוני במדינה? הבא הסבר אפשרי אחד להיווצרותו. (10 נקודות)
- ב. ציין שני גורמי מיקום גאוגרפיים של איסטנבול, והסבר כיצד הם תרמו להתפתחותה. (15 נקודות)

אוכלוסייה ויישובים

- א. מהו הגורם המשותף למיקום ערי הבירה (וינה ובודפשט) של שתי המדינות, ואיזה יתרון יש לגורם מיקום זה? (6 נקודות)
- ב. לפניך נתונים על העיור באוסטריה ובהונגריה בשנים 1985-2005.

שיעורי העיור באוסטריה ובהונגריה 1985-2005

(באחוזים)

	1985	1990	1995	2000	2005
אוסטריה	64.7	64.5	64.3	64.7	65.5
הונגריה	59.5	62.1	64.6	67.0	69.2

על פי הטבלה, תאר את המגמות בעיור בכל אחת ממדינות אלה, ולכל מדינה הבא לכך הסבר אפשרי אחד. (11 נקודות)

- ג. שיעור **הגידול** של כלל אוכלוסיית אוסטריה היה 0.064% בשנת 2007.
- שיעור **הגידול** של כלל אוכלוסיית הונגריה היה 0.25%- בשנת 2007.
- הסבר בעיה אחת שעלולה להיווצר בגלל שיעורי גידול אלה. (8 נקודות)

כלכלה ורמת פיתוח

כלכלה ופיתוח

א. לפניך נתונים על הכלכלה של הרפובליקה הדמוקרטית של קונגו.

תל"ג — 700 דולר בממוצע לנפש לשנה (הערכה)

מבנה התל"ג על פי מגזרים

(הערכה)

המגזר	השיעור (אחוזים)
חקלאות	55
תעשייה וכרייה	11
שירותים	34
סה"כ	100

על פי הנתונים, קבע מהי רמת הפיתוח של המדינה, והבא שני נימוקים לקביעתך.

(13 נקודות)

ב. הסבר שתי דרכים שבהן ניתן לנצל את הנתונים הטבעיים של הרפובליקה

הדמוקרטית של קונגו לשם פיתוחה. (12 נקודות)

כלכלה ופיתוח

א. לפניך נתונים על כלכלת אירן בשנת 2006. עיין בהם וקבע את רמת הפיתוח הכלכלי

של המדינה.

הבא שני נימוקים לקביעתך, על פי הנתונים.

(15 נקודות)

♦ ענפי הכלכלה באירן – על פי כוח העבודה והתרומה לתל"ג

ענף	מבנה כוח העבודה (באחוזים)	שיעור התרומה לתל"ג (באחוזים)
חקלאות	30	11.2
תעשייה	25	41.7
שירותים	45	47.1

♦ תל"ג לנפש לשנה — 8,700 דולר

ב. אירן היא אחת מיצואניות הנפט הגדולות ביותר בעולם. הבא שתי סיבות לכך.

הסתמך על המפות באטלס ועל הנתונים בסעיף א. (10 נקודות)

3. כלכלה

א. אוסטרליה היא מדינה מפותחת.

עיין בנתונים שלפניך על כלכלת אוסטרליה, והבא שני נימוקים התומכים בקביעה זו.

(10 נקודות)

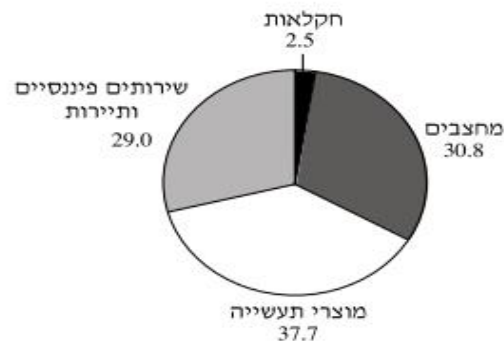
התל"ג לנפש: 30,700 דולר לשנה.

שיעור המועסקים בענפים השונים:

שירותים	תעשייה	חקלאות	
70	26.4	3.6	אחוז המועסקים

ב. עיין בגרף שלפניך, שבו מוצג מבנה היצוא של אוסטרליה.

ענפי היצוא של אוסטרליה
(באחוזים מסך היצוא)

במה מבנה היצוא של אוסטרליה שונה ממבנה היצוא של מדינות מפותחות אחרות?

הבא הסבר אפשרי אחד לכך. (15 נקודות)

שאלה 10 – כלכלה

א. לפניך נתונים כלכליים של שלוש מדינות במזרח התיכון.

דרג את המדינות על פי רמת פיתוחן בסדר יורד, בעמודה השמאלית בטבלה, כאשר:

1 – ברמת הפיתוח הגבוהה ביותר, 3-1 – רמת הפיתוח הנמוכה ביותר.

נמק קביעתך בהתבסס על שני נתונים מהטבלה.

(7 נקודות)

המדינה	תמ"ג שנתי לנפש	אחוז מועסקים בחקלאות	תרומת התעשייה לתמ"ג	רמת מינוע (מספר כלי רכב לכל 1000)	צריכת אנרגיה לנפש (קוט"ש)	דירוג המדינה על-פי רמת פיתוחה (בסדר יורד)
אירן	\$15,590	17%	45%	200	2,817	▼
סוריה	\$5,100	17%	22%	73	1,063	▼
כווית	\$83,840	פחות מ 1%	50.6%	527	12,204	▼

מקור: CIA FACTBOOK

8. רמת פיתוח

לפניך טבלה ובה נתונים של מדדי פיתוח כלכליים במדינות אחדות במזרח התיכון.

עיין בטבלה, וענה על הסעיפים א-ב שאחריה.

מדדי פיתוח כלכליים במדינות נבחרות במזרח התיכון

(2017)

מדינה	תמ"ג לנפש (בדולרים)	שיעור החקלאות בתמ"ג (באחוזים)	שיעור התעשייה בתמ"ג (באחוזים)	צריכת חשמל לנפש (בקוט"ש)
מצרים	12,600	11.3	25.8	1,658
אירן	18,100	9.1	39.9	2,986
כווית	71,900	0.4	59.6	15,213
לבנון	18,500	5.7	25	2,893
תימן	2,400	23.6	8.9	216
סעודיה	55,200	2.4	42.9	9,444

(מתוך האתרים: www.cia.gov; www.worldbank.org)

א. מייין את המדינות שבטבלה לשלוש קבוצות, והסבר שני עקרונות שלפיהם ערכת את המיון. (5 נקודות)

ב. מאפייני **הסביבה הפיזית** (הטבעית) יכולים לסייע לפיתוח הכלכלה של מדינה או להגביל אותו.

לפניך רשימה של שלוש מדינות במזרח התיכון: מצרים, לבנון, כווית.

בחר בשתיים מן המדינות שברשימה.

בנוגע לכל אחת מן המדינות שבחרת, ציין מאפיין אחד של הסביבה הפיזית שיכול לסייע לפיתוח כלכלי או להגביל

אותו, והסבר כיצד מאפיין זה מסייע לפיתוח ענף כלכלי אחד במדינה או מגביל את התפתחותו (סך הכול – שני

מאפיינים ושני ענפים). (9 נקודות)

שאלת חובה – ענה על שלושה מן הסעיפים בשאלה זו (לכל סעיף – 4 נקודות).

11. אינדונסיה – מאפיינים פיזיים ומאפיינים אנושיים

- א. אינדונסיה שוכנת בין שני אוקיינוסים. ציין את שמות האוקיינוסים שביניהם היא שוכנת, והסבר כיצד מיקום זה משפיע על כלכלת המדינה.
- ב. באינדונסיה כ- 6,000 איים מיושבים. הסבר קושי אחד הנובע מעובדה זו.
- ג. ציין מהו סוג האקלים השורר באינדונסיה, והסבר את הגורם העיקרי לאקלים זה.
- ד. לפניך טבלה ובה מוצגים מדדי פיתוח אחדים של אינדונסיה ושל גרמניה בשנת 2017. עיין בטבלה, וקבע מהי רמת הפיתוח של אינדונסיה. בסס את קביעתך על שני נתונים מן הטבלה.

מדדי פיתוח	אינדונסיה	גרמניה
אחוז המועסקים בחקלאות	32	1.4
אחוז האוכלוסייה העירונית	55	76
מספר שנות לימוד ממוצע (לנפש)	13	17
שיעור תמותה (לאלף נפש)	6.5	11.7
תמ"ג לנפש (בדולרים)	11,700	48,000

(מתוך האתר www.cia.gov)

- ב. לפניך גרף דינמי ובו מוצגים נתונים על מאפייני התחבורה והתקשורת במדינות אחדות באירופה. עיין בגרף וענה על השאלה שאחריו.

ב. לפניך גרף דינמי ובו מוצגים נתונים על מאפייני התחבורה והתקשורת במדינות אחדות באירופה. עיין בגרף וענה על השאלה שאחריו.

ב. לפניך גרף דינמי ובו מוצגים נתונים על מאפייני התחבורה והתקשורת במדינות אחדות באירופה. עיין בגרף וענה על השאלה שאחריו.

מה ניתן ללמוד ממאפייני התקשורת, (חיבור לאינטרנט וטלפונים סלולריים) על רמת הפיתוח של המדינה? נסחו משפט מתאם: ככל שמספר טלפון לכל מאה איש יותר גבוה..... ככל שהחיבור לאינטרנט יותר נמוך.... הסבירו תשובתכם.

שאלה 9 – אוכלוסייה

לפניך נתונים דמוגרפיים של שתי מדינות במזרח התיכון - עיראק וקטר.

קטר	עיראק	נתון דמוגרפי
		תוחלת חיים ממוצעת (טווח שנים)
4.9%	2.3%	גידול שנתי של האוכלוסייה (באחוזים)
13%	37%	אחוז אוכלוסייה עד גיל 14
86%	60%	אחוז אוכלוסייה בגיל 15-64
1%	3%	אחוז אוכלוסייה מעל גיל 65
		שיעור ילודה לכל 1000
2	5	שיעור תמותה לכל 1000

א. השלם את הנתונים החסרים בטבלה מתוך מפות העולם המתאימות.
(4 נקודות)

העריכו באיזו מדינה תוחלת החיים יותר גבוהה? באיזו מדינה שיעור ילודה לכל 1000 נפש תהיה יותר גבוהה, הסבירו את תשובתכם.

רמת פיתוח ומדדי פיתוח

א. לפניך חמישה מדדים לקביעת רמת הפיתוח של מדינות:

- תל"ג לנפש
- שיעור המועסקים בחקלאות
- אחוז הילדים (מתחת לגיל 15) באוכלוסייה
- חלקם של חומרי הגלם ביצוא של המדינה
- קיטוב חברתי ומעמדי

בחר בשלושה מהמדדים האלה, והסבר כיצד כל אחד מהם משמש לקביעת רמת הפיתוח של מדינות. (6 נקודות)

ב. ציין שם של מדינה מתפתחת, שדומה למדינות המפותחות על פי מדד אחד או יותר.

במה היא דומה למדינות מפותחות, ומדוע היא בכל זאת מוגדרת "מדינה מתפתחת"?

23. רמת פיתוח ומדדי פיתוח

א. לפניך חמישה מדדים לקביעת רמת הפיתוח של מדינות:

- תל"ג לנפש
  - שיעור המועסקים בחקלאות
  - אחוז הילדים (מתחת לגיל 15) באוכלוסייה
  - חלקם של חומרי הגלם ביצוא של המדינה
  - קיטוב חברתי ומעמדי
- בחר בשלושה מהמדדים האלה, והסבר כיצד כל אחד מהם משמש לקביעת רמת הפיתוח של מדינות. (6 נקודות)

ב. ציין שם של מדינה מתפתחת, שדומה למדינות המפותחות על פי מדד אחד או יותר. במה היא דומה למדינות מפותחות, ומדוע היא בכל זאת מוגדרת "מדינה מתפתחת"? (5 נקודות)

גאוגרפיה, חורף תש"ע, מס' 574

- 4 -

3. רמת פיתוח — קמבודיה ותאילנד

לפניך נתונים על אוכלוסיות קמבודיה ותאילנד. עיין בהם, וענה על הסעיפים א-ב שאחריהם.

מבנה הגילים של האוכלוסייה

(2008)

תאילנד	קמבודיה	
20.8%	32.6%	0-14
70.5%	63.8%	15-64
8.7%	3.6%	+65

שיעור האוכלוסייה העירונית

(2008)

תאילנד	קמבודיה
33%	22%

מספר הרופאים ל-1,000 נפשות

(2000)

תאילנד	קמבודיה
0.37	0.16

- א. על פי נתונים אלה, תאר שלוש הבדלים (מתחומים שונים) בין שתי המדינות, וקבע על פיהם לאיזו מדינה רמת פיתוח גבוהה יותר. (12 נקודות)
- ב. הצע מדד פיתוח נוסף. שער באיזו מדינה הוא יהיה גבוה יותר, ונמק את השערתך. אפשר להיעזר במפות שבאטלס. (13 נקודות)

שימושי קרקע

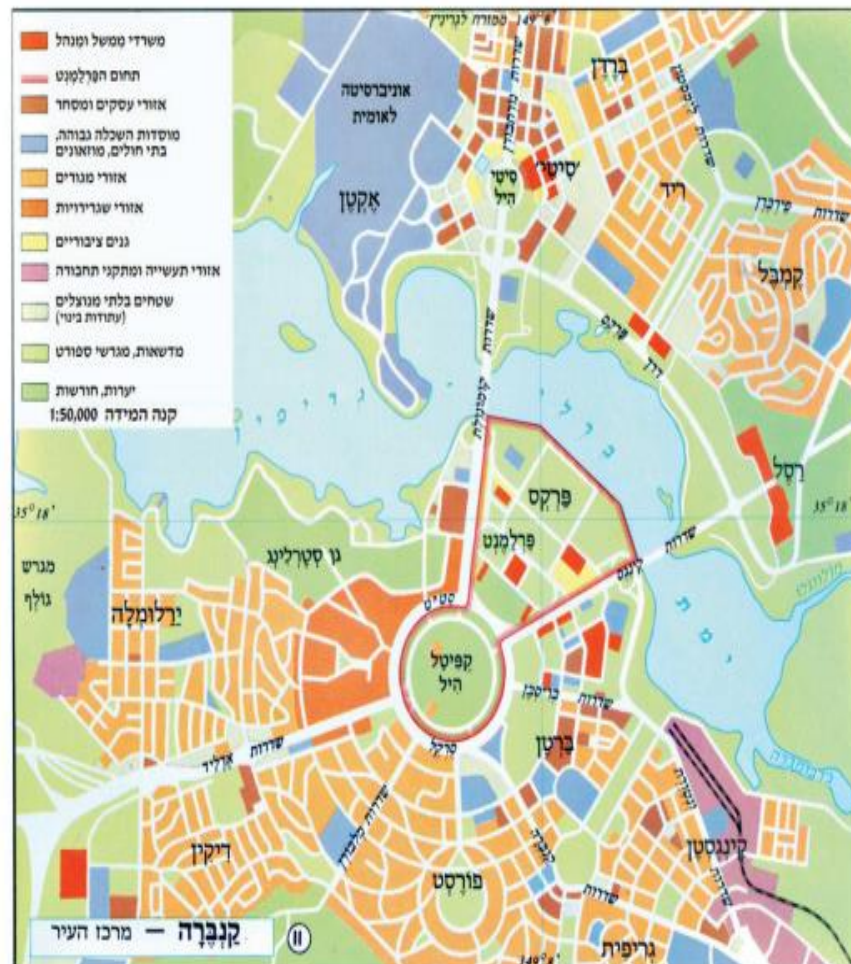
3. תכנון מרחבי

א. התבונן במפת מרכז העיר קנברה בירת אוסטרליה - ציין והסבר שלושה עקרונות של תכנון מרחבי הבאים לידי ביטוי במפה.

ב. יש מחלוקת בנוגע למעורבות מדינה בתהליכי תכנון. יש הטענים כי יש לצמצם מעורבות של מדינה בתכנון המרחב שלה ולהניח לכוחות השוק לפעול בחופשיות. אחרים סבורים שעל המדינה להיות מעורבת יותר בתכנון המרחב של המדינה ולהגביל את פעולות כוחות השוק.

באיזו מן העמדות אתה תומך?

הבא נימוק לחיזוק עמדתך ונימוק לחיזוק העמדה המנוגדת לך.

25. תכנית עיר – מוסקבה

- א. לפניך תכנית העיר מוסקבה.
איזה דגם עירוני נראה בה? (3 נקודות)
- ב. ציין והסבר שלושה מאפיינים של דגם עירוני זה. (8 נקודות)

תכנית העיר מוסקבה

המקור: משרד התכנון והבנייה, מוסקבה, 1990

- א. הסבירו גורם מיקום אחד של מוסקבה על פי תוכנית העיר
- ב. היכן מרוכזים מבני הציבור בעיר? הסבירו מדוע
- ג. האם ניתן להסיק על פי רשת הכבישים של מוסקבה, באיזו יחידת נוף נמצאת מוסקבה?

אוכלוסייה דמוגרפיה והגירה

5. הגירה

קרא את הקטע שלפניך, וענה על שלושת הסעיפים א-ג שאחריו.

בין שלושה לארבעה מכל אלף מקסיקנים מהגרים ממולדתם, ורובם עושים את דרכם צפונה, לארצות-הברית. מעטים מהם הם מהגרים חוקיים, והרוב מתגנבים אל מעבר לגבול שאורכו יותר מ-3,000 קילומטרים. בכל שנה נעצרים אלפי מהגרים לא חוקיים על ידי רשויות החוק האמריקניות, ומאות אחרים מתים כשהם מנסים לחצות את אוזרי המדבר ואת ההרים הקשים למעבר בדרום ארצות-הברית. כדי לעצור את זרם המהגרים הבלתי חוקיים ואת הסמים המוברחים אליה החליטה ממשלת ארצות-הברית לבנות גדר לאורך האזורים העירוניים של הגבול, בהנחה שבאזורים הלא-מיושבים של הגבול התנאים הקשים ירתיעו את המהגרים.

א. היעזר במפה שבאטלס וחלק את הגבול הצפוני של מקסיקו עם ארצות-הברית לשני סוגי גבולות.

הסבר את החלוקה, וציין שני קשיים אפשריים בחצייתו של הגבול.

(9 נקודות)

ב. על פי הנתונים בטבלאות שלפניך, הסבר מדוע מקסיקנים רבים כל כך מנסים לחצות את הגבול לארצות-הברית באופן לא חוקי. (8 נקודות)

מבנה התמ"ג (2008)

הענף	מקסיקו	ארצות-הברית
חקלאות	3.8%	1.2%
תעשייה ומלאכה	35.2%	19.2%
שירותים	61.0%	79.6%

אחוז המועסקים בענפים השונים (2008)

הענף	מקסיקו	ארצות-הברית
חקלאות	15.2%	0.6%
תעשייה ומלאכה	25.8%	22.6%
שירותים	59.0%	76.8%

(לקוח מן: CIA World Factbook)

ג. הסבר השפעה חיובית אפשרית והשפעה שלילית אפשרית על מקסיקו, הנובעות מן ההגירה ממנה לארצות-הברית. (8 נקודות)

אוכלוסייה – שבדיה

- א. בעמוד הבא מוצגות פירמידות גילים של שבדיה לשנים 1995, 2025, 2050. עיין בפירמידות הגילים, ותאר על פיהן שני שינויים צפויים באוכלוסיית שבדיה. (9 נקודות)
- ב. עיין בטבלה שלפניך שבה נתונים על אחוז המהגרים הזרים בשבדיה, ותאר את המגמה המתוארת בנתונים אלה. (9 נקודות)

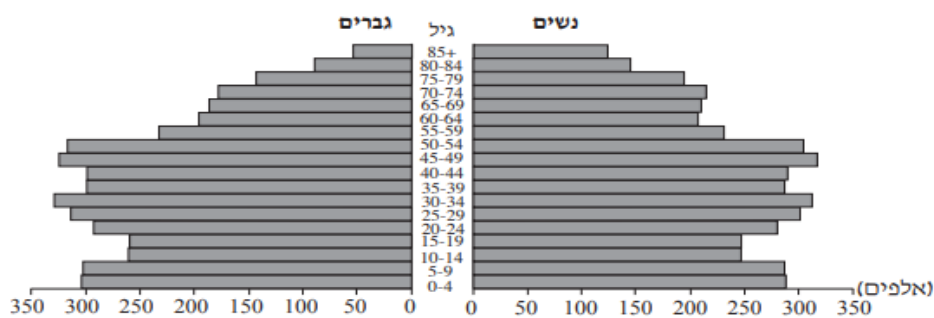
אחוז המהגרים הזרים מקרב האוכלוסייה בשבדיה (1960-2008)

השנה	1960	1970	1980	1990	2000	2008
האחוז	4.0	6.7	7.5	9.2	11.3	13.8

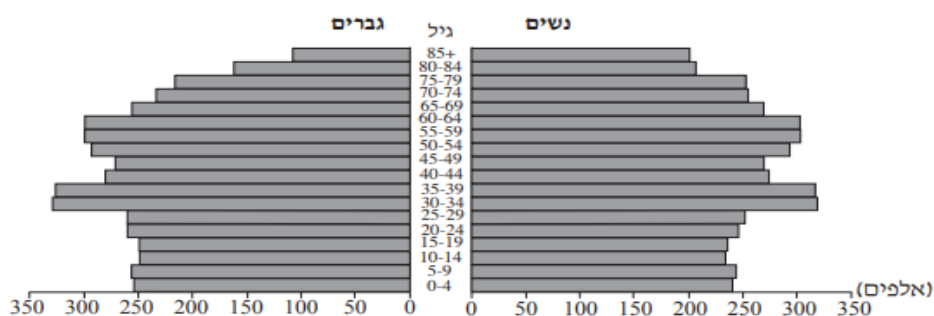
- ג. הסבר שתי בעיות שעלולות להיווצר מהשינויים הצפויים באוכלוסיית שבדיה (בהנחה שהמגמות שתיארת בסעיפים א-ב יימשכו).

פירמידות גילים של אוכלוסיית שבדיה

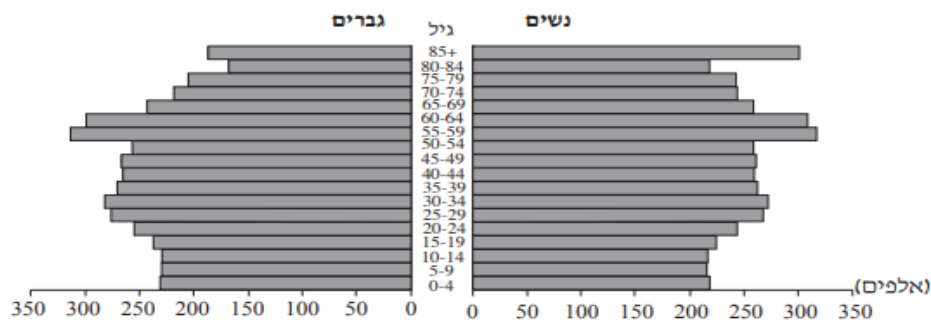
1995

2025 (תחזית)

2050 (תחזית)

דמוגרפיה וחברה

בטבלה שלפניך מוצגים נתונים דמוגרפיים על יפן, כולל תחזיות לעתיד.
עייין בטבלה, וענה על הסעיפים א-ג שאחריה.

יפן: נתונים דמוגרפיים בשנים נבחרות

2025	2015	2005	1995	השנה נתונים דמוגרפיים
-0.4	-0.2	0.0	0.2	שיעור גידול האוכלוסייה (אחוזים)
1.5	1.4	1.3	1.4	מספר הילדים הממוצע לאישה
87	85	82	80	תוחלת החיים (שנים)
11	10	8	7	שיעור התמותה (לכל 1,000 תושבים)

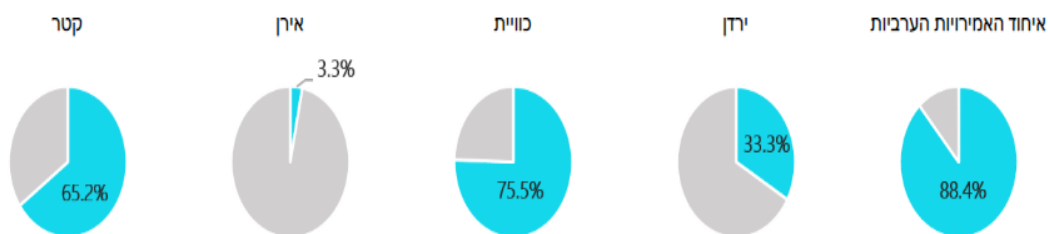
(מתוך האתר: www.census.gov)

- א. תאר את המגמה המסתמנת בכל אחד מארבעת הנתונים הדמוגרפיים במהלך השנים.
(4 נקודות)
- ב. בחר מהטבלה שני נתונים דמוגרפיים, והסבר גורם אפשרי אחד למגמה המסתמנת בכל אחד מהנתונים שבחרת (סה"כ שני הסברים). (11 נקודות)
- ג. בשנת 1995 תוחלת החיים הממוצעת ביפן הייתה 80, ובשנת 2050 צפוי שהיא תהיה 92.
תאר שני קשיים ששינוי זה עלול לגרום לחברה ולכלכלה ביפן. (10 נקודות)

שאלה 9 – הגירה

בתרשימים שלפניך מוצגים נתונים משנת 2017 על שיעור המהגרים במדינות אחדות במזרח התיכון, וכן על מדינות המוצא העיקריות שמהן באו מהגרים אלה. עיין בנתונים, וענה על הסעיפים א-ב שאחריהם.

שיעור המהגרים מכלל האוכלוסייה במדינות אחדות במזרח התיכון (2017)

מדינות המוצא העיקריות של המהגרים ומספר המהגרים מהן, במדינות אחדות במזרח התיכון (2017)

קטר	אירן	כוויית	ירדן	איחוד האמירויות הערביות
הודו (660,000)	אפגניסטן (2,320,000)	הודו (1,160,000)	ישראל (2,050,000)	הודו (3,310,000)
מצרים (170,000)	עירק (80,000)	מצרים (420,000)	סוריה (670,000)	בנגלדש (1,040,000)
בנגלדש (160,000)	פקיסטן (30,000)	בנגלדש (380,000)	עירק (230,000)	פקיסטן (950,000)

(המקורות לנתונים: www.pewglobal.org; www.un.org)

א. מניין את המדינות לשתי קבוצות על פי סוג ההגירה אליהן, וציין את סוג ההגירה המאפיין כל אחת מן הקבוצות שמיינת. (7 נקודות)

ב. בחר במדינה אחת מכל אחת מן הקבוצות שמיינת. הסבר את ההשפעה של המהגרים על הכלכלה בכל אחת מן המדינות שבחרת (סך הכול – שני הסברים). (7 נקודות)

מדינה מקבוצה ב'	מדינה מקבוצה א'	
____	____	שם המדינה
		השפעת המהגרים על הכלכלה

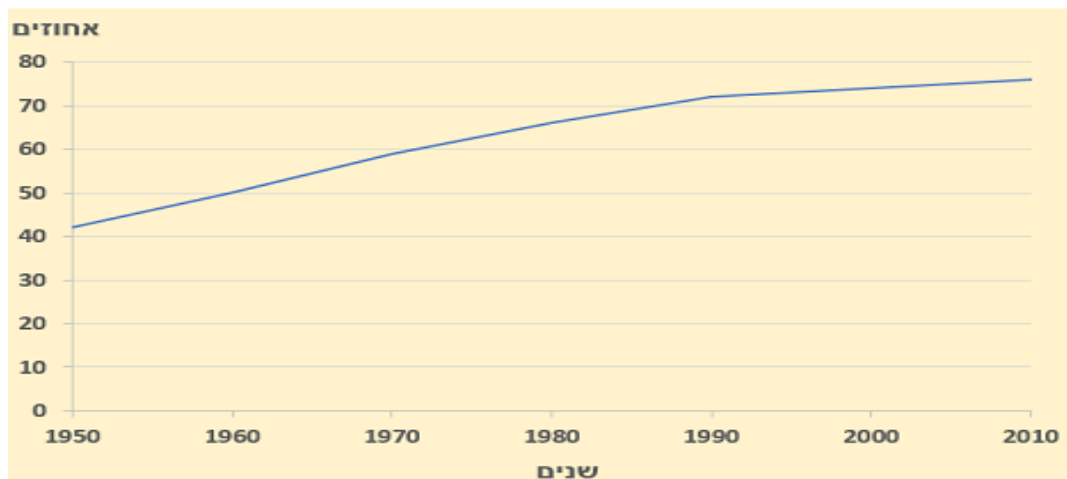

שאלה 13 – אוכלוסייה ויישובים

א. עיין בגרף שבצד שמאל, שבו מוצג שיעור האוכלוסייה העירונית במקסיקו בשנים 1950-2010. חלק את הגרף ל**שתי** תקופות. תאר את השינוי בשיעור העיור בכל תקופה, והסבר גורם אפשרי אחד בכל תקופה (סה"כ - **שני** גורמים). (6 נקודות)

שיעור האוכלוסייה העירונית במקסיקו בשנים 1950-2010

חלק משאלות – הגירה במזרח התיכון

ב. ציין **שני** כיווני הגירה עיקריים בתחומי המזרח התיכון. בחר ב**אחד** מכיווני ההגירה שציינת, ותאר השפעה **אחת** שלו על אזור המוצא והשפעה **אחת** שלו על אזור היעד. (8 נקודות)

ב. גילוי הנפט במדינות המזרח התיכון גרם לשינוי ניכר ב**דמוגרפיה** במדינות אלה.

תאר את השינוי, והסבר **שתי** השפעות שליליות של שינוי זה.

(8 נקודות)

גאוגרפיה, קיץ תש"ע, מס' 057102, 574

- 6 -

5. הגירה

קרא את הקטע שלפניך, וענה על **שלושת** הסעיפים א-ג שאחריו.

בין שלושה לארבעה מכל אלף מקסיקנים מהגרים ממולדתם, ורובם עושים את דרכם צפונה, לארצות-הברית. מעטים מהם הם מהגרים חוקיים, והרוב מתגנבים אל מעבר לגבול שאורכו יותר מ-3,000 קילומטרים. בכל שנה נעצרים אלפי מהגרים לא חוקיים על ידי רשויות החוק האמריקניות, ומאות אחרים מתים כשהם מנסים לחצות את אזורי המדבר ואת ההרים הקשים למעבר בדרום ארצות-הברית. כדי לעצור את זרם המהגרים הבלתי חוקיים ואת הסמים המוברחים אליה החליטה ממשלת ארצות-הברית לבנות גדר לאורך האזורים העירוניים של הגבול, בהנחה שבאזורים הלא-מיושבים של הגבול התנאים הקשים ירתיעו את המהגרים.

א. היעור במפה שבאטלס וחלק את הגבול הצפוני של מקסיקו עם ארצות-הברית לשני סוגי גבולות.

הסבר את החלוקה, וציין **שני** קשיים אפשריים בחצייתו של הגבול.
(9 נקודות)

ב. על פי הנתונים בטבלאות שלפניך, הסבר מדוע מקסיקנים רבים כל כך מנסים לחצות את הגבול לארצות-הברית באופן לא חוקי. (8 נקודות)

מבנה התמ"ג (2008)

הענף	מקסיקו	ארצות-הברית
חקלאות	3.8%	1.2%
תעשייה ומלאכה	35.2%	19.2%
שירותים	61.0%	79.6%

אחוז המועסקים בענפים השונים (2008)

הענף	מקסיקו	ארצות-הברית
חקלאות	15.2%	0.6%
תעשייה ומלאכה	25.8%	22.6%
שירותים	59.0%	76.8%

(לקוח מן: CIA World Factbook)

ג. הסבר השפעה **חיובית** אפשרית והשפעה **שלילית** אפשרית על מקסיקו, הנובעות מן

ההגירה ממנה לארצות-הברית. (8 נקודות)

2. אוכלוסייה

- א. לפניך טבלה ובה נתונים על האוכלוסייה בשתי מדינות – הודו וגרמניה.
קבע אילו נתונים שייכים לכל מדינה, והבא שני נימוקים לקביעתך. (15 נקודות)

שיעור הילודה ל-1,000 נפש	תוחלת החיים הממוצעת	אחוז הריבוי הטבעי בשנה	אחוז גילאי 65 ומעלה	אחוז גילאי 15-64	אחוז גילאי 0-14	
22	65	1.4	4.9	64.3	30.8	מדינה 1
8.25	79	-2.02	19.4	66.4	14.4	מדינה 2

- ב. התלייג של הודו הוא 3,300 דולר לנפש בשנה (לשם השוואה, התלייג לנפש בשנה במדינות האיחוד האירופי הוא 28,100 דולר לנפש בשנה).
הבא הסבר אחד לקשר בין שיעור התלייג ובין תוחלת החיים בהודו. (10 נקודות)

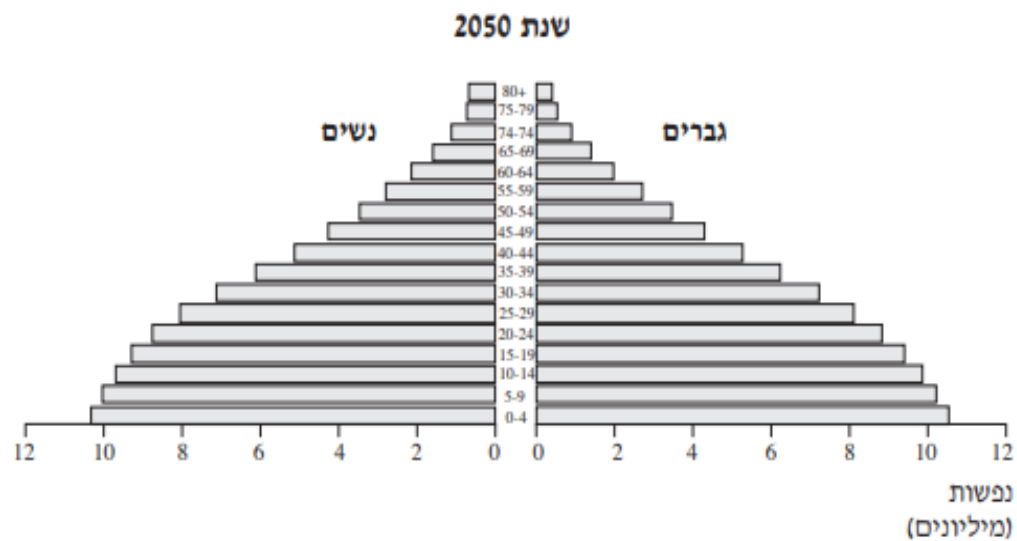
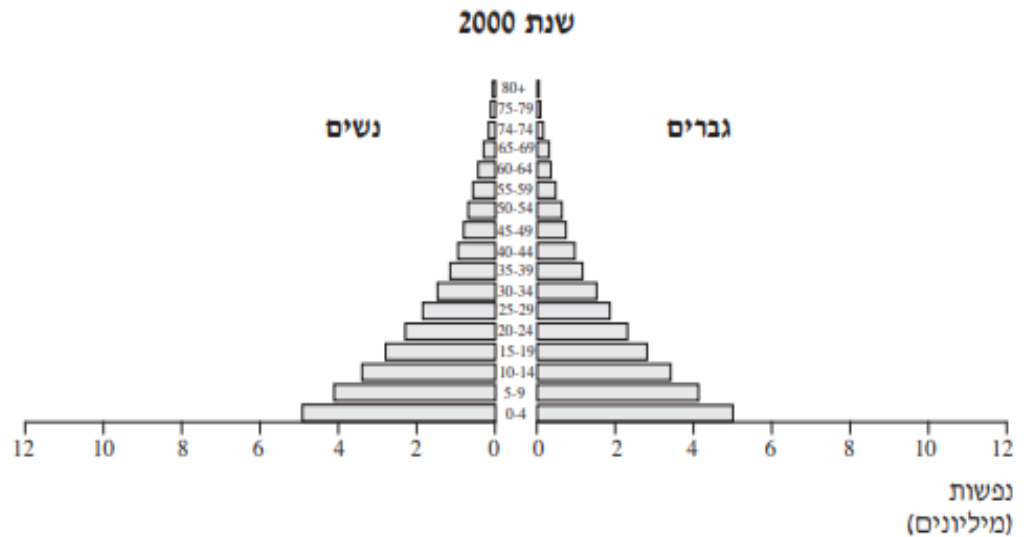
אוכלוסייה

- א. לפניך שתי קבוצות נתונים, א-ב, הקשורים לאוכלוסייה באירן.
קבע על פי מה חולקו הנתונים לקבוצות. (8 נקודות)
- קבוצה א**
- ♦ שיעור ידיעת קרוא וכתוב בקרב נשים:
בשנת 1966 – 17.5%; בשנת 1996 – 75%
  - ♦ שיעור הנשים מקרב הסטודנטים שהתקבלו לאוניברסיטאות:
בשנת 1986 – 28.7%; בשנת 2005 – 53.6%
- קבוצה ב**
- ♦ מספר ילדים ממוצע לאישה:
בשנת 1995 – 2.9; בשנת 2007 – 1.71
  - ♦ שיעור גידול האוכלוסייה:
בשנת 1996 – 1.5%; בשנת 2006 – 1.1%
- ב. הסבר כיצד השינויים בנתונים בקבוצה א משפיעים על השינויים בנתונים בקבוצה ב. (9 נקודות)
- ג. קבע על פי הנתונים מהי המגמה המסתמנת בנוגע למעמד האישה באירן ב-50 השנים האחרונות. הסבר את קביעתך. (8 נקודות)

אוכלוסייה

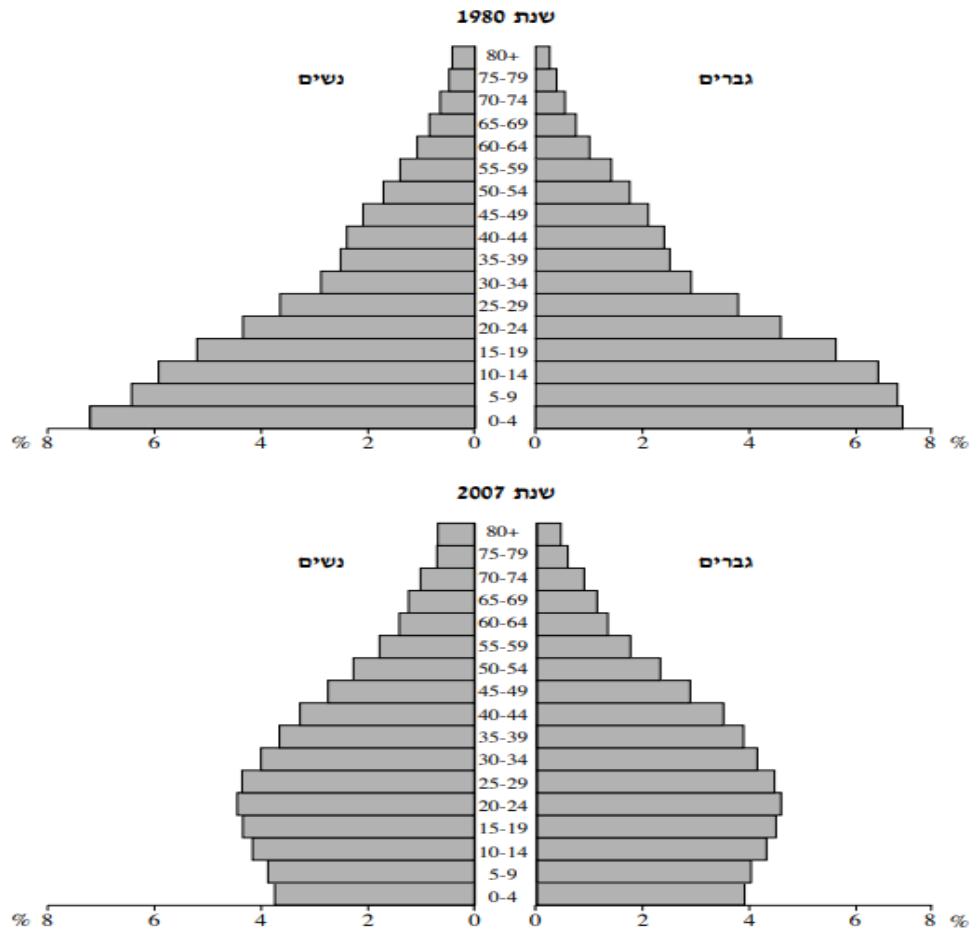
עיין בפירמידת הגילים של הרפובליקה הדמוקרטית של קונגו לשנת 2000 ובפירמידת החזויה לשנת 2050, וענה על הסעיפים א-ב.

שים לב: הנתונים בפירמידות הם במספרים מוחלטים (מספר הנפשות), ולא באחוזים.

- א.** תאר שני מאפיינים של פירמידת הגילים בשנת 2000. (12 נקודות)
- ב.** על פי פירמידות הגילים, על אף הגידול באוכלוסייה לא יהיה שינוי מהותי במאפיינים הדמוגרפיים של אוכלוסיית הרפובליקה הדמוקרטית של קונגו.
- הבא שני הסברים אפשריים לכך. (13 נקודות)

עיין בשתי פירמידות הגילים של האוכלוסייה בטורקיה בשנת 1980 ובשנת 2007.

א. תאר שני הבדלים בין הפירמידות. (10 נקודות)

ב. לפניך רשימה של נתונים על האוכלוסייה בטורקיה:

◆ מספר ילדים ממוצע לאישה:

בשנת 2005 – 2.19

◆ שיעור ידיעת קרוא וכתוב אצל נשים:

בשנת 1975 – 50.5% ; בשנת 2005 – 80.6%

◆ מספר בתי הספר התיכוניים במדינה:

בשנת 2000 – 6,291 ; בשנת 2004 – 6,816

◆ שיעור האוכלוסייה שיש לה גישה למי שתייה נקיים:

בשנת 2002 – 83% ; בשנת 2006 – 93%

◆ מספר הרופאים לאלף נפש:

בשנת 1980 – 0.6 ; בשנת 2003 – 1.4

התבסס על נתונים אחדים מהרשימה לפי בחירתך, והבא שני הסברים להבדלים

בין הפירמידות. (15 נקודות)

תרגול מבחנים מלאים

פרק שלישי – נתי"ב (ניתוח תופעות יסוד במרחב) (36 נקודות, 12

נקודות לכל שאלה)

בפרק זה תיבדק יכולתך להתמודד עם שאלות העוסקות בחבל ארץ שלא למדת עליו. השאלות מתבססות על ידע ועל מיומנויות בגאוגרפיה ועל מיומנויות בחשיבה. השאלות נסמכות על ניתוח מפות באטלס כללי ועל נוניס המובאים בשאלון. חבל הארץ שפרק זה עוסק בו הוא אתיופיה. שים לב" המידע הגאוגרפי נמצא לא רק במפות החבליות והפיזיות שבאטלס, אלא גם במפות עולמיות ונושאות. רשום במחברתך את השם ואת שנת ההוצאה של כל אטלס שאתה משתמש בו.

בפרק זה עליך לענות על שלוש שאלות.

שאלה מספר 11 – שאלת חובה, שתי שאלות מהשאלות 12 – 14

11. שאלת חובה – מאפיינים פיזיים ואנושיים (12 נקודות)

ענה על ארבעת הסעיפים שלפניך: (כל סעיף 3 נקודות. סך הכל 12 נקודות)

- ציין את מיקומה של אתיופיה ביבשת ובין אילו קווי ורוחב היא משתרעת.
- ציין שתי יחידות הנוף העיקריות באתיופיה ותאר את הגובה של כל אחת מהן.
- תאר את תפריט האוכלוסייה באתיופיה והסבר גורם אחד לתפריט זה.
- ציין את שני הנהרות הגדולים באתיופיה ותאר את תוואי הזרימה של כל אחד מהם.

ענה של שתיים מהשאלות 12 – 14. (כל שאלה 12 נקודות. סך הכל 24 נקודות)

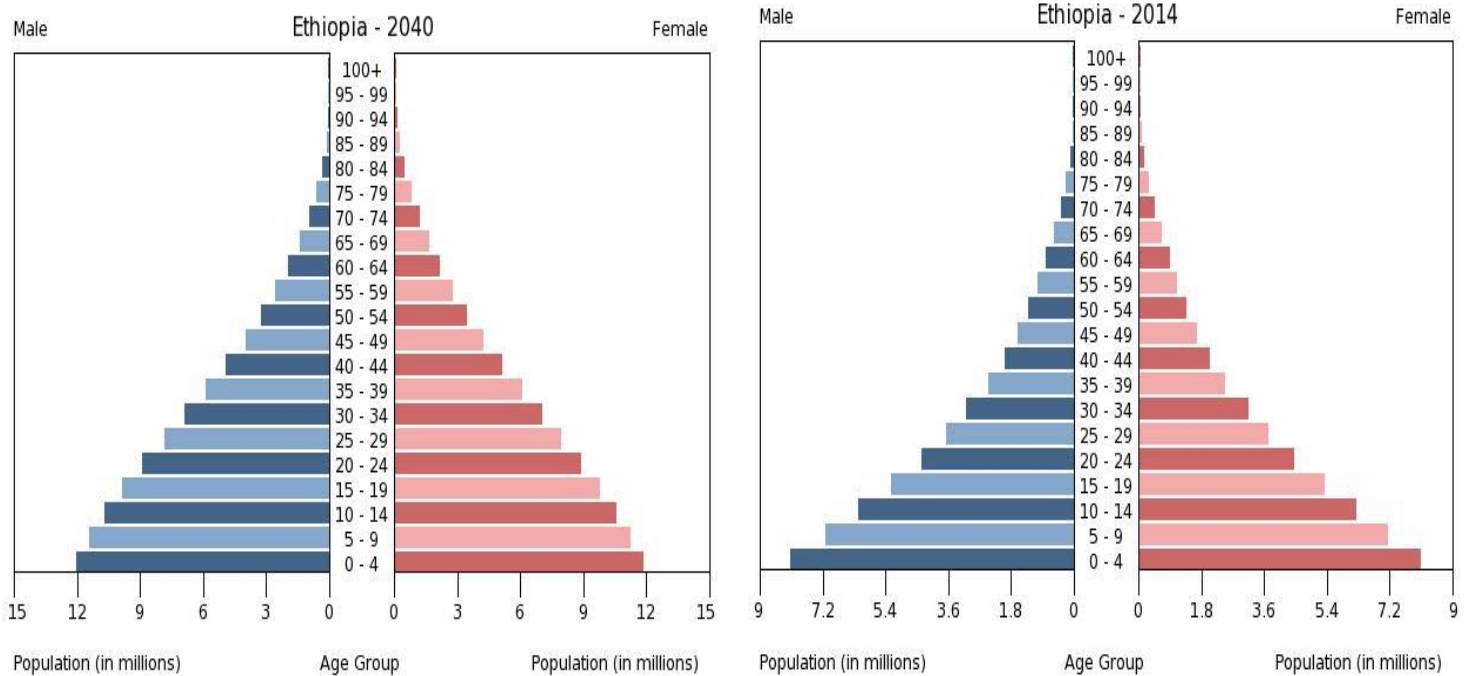
12. אוכלוסייה

א. עיין בנספח ג' בפירמידת הגילים של אתיופיה משנת 2014. תאר שלושה מאפיינים של אוכלוסיית אתיופיה.

השתמש במושגים אוכלוסייה תלויה ואוכלוסייה יצרנית. (6 נקודות)

ב. עיין בנספח ג' בפירמידת הגילים החזויה לשנת 2040. על אף הגידול הצפוי באוכלוסיית אתיופיה לא

צפויים לחול שינויים במבנה הגילים של האוכלוסייה. הסבר שני גורמים לכך. (6 נקודות)

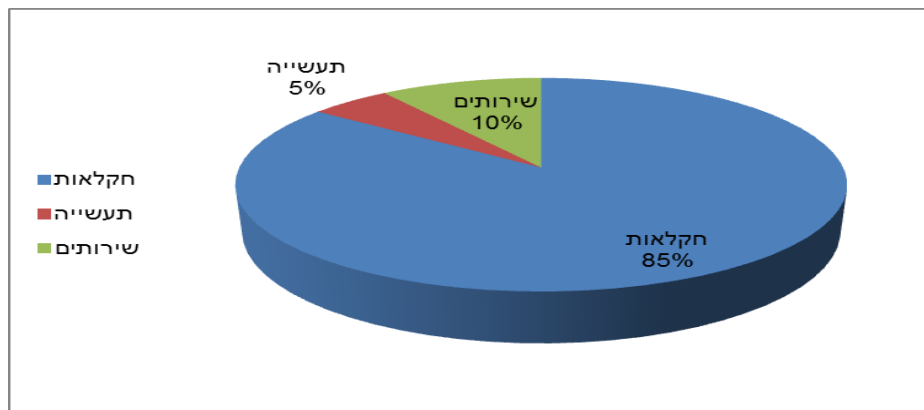

מתוך: U.S. CENSUS BUREAU

13. כלכלה ורמת פיתוח

לפניך נתונים כלכליים ודמוגרפיים של אתיופיה.
 א. קבע מהי רמת הפיתוח של אתיופיה ובסס קביעתך על נימוק כלכלי ונימוק דמוגרפי מהגרף והטבלה
 שלפניך. (7 נקודות)

התפלגות מועסקים לפי מגזרי תעסוקה

תוחלת חיים	ריבוי טבעי שנתי	תמותת תינוקות
61.4	2.89%	53 לכל אלף לידות

מקור: CIA

ב. ציין שני משאבים טבעיים של אתיופיה והסבר כיצד היא יכולה לנצל כל אחד מהם לפיתוח כלכלתה.
(5 נקודות)

14. ערים ועיור

א. לפניך נתונים על גודל האוכלוסייה בערים הגדולות באתיופיה (הערכה 2013). קבע מהו המדרג העירוני באתיופיה. נמק את קביעתך (7 נקודות).

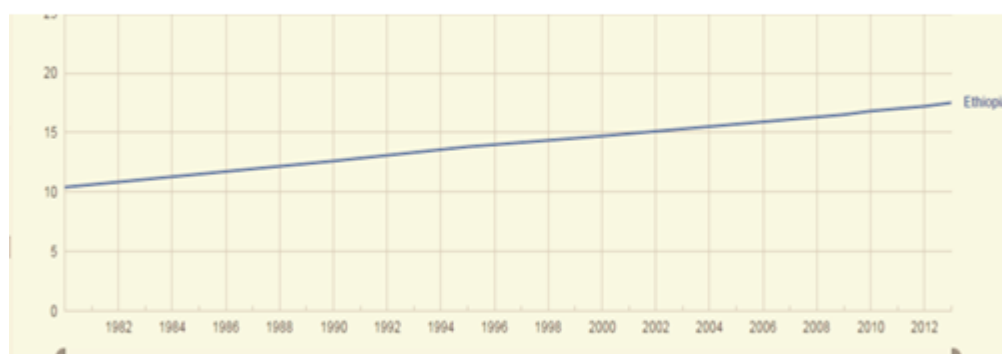
שם העיר	גודל אוכלוסייה
אדיס אבבה	3,103,700
מקלה	286,600
נזרט	283,000
דירדווה	269,000
גונדר	225,000

ב. עיין בנספח ד', בגרף המתאר את השינויים באוכלוסייה העירונית באתיופיה, בשנים 1980-2012. תאר את

המגמה הנראית והסבר מה ניתן ללמוד מהנתונים על רמת הפיתוח של אתיופיה. (5 נקודות)

נספח ד'

אחוז האוכלוסייה העירונית באתיופיה 1980 - 2012

מבחנים מלאים**מבחן מתכונת ערן חדד / עינב צבירן**

<https://docs.google.com/forms/d/1DZ1wMd8Slu9UtrGKTQPALNLI-95zCagZfG79BQsagw/edit>

<https://forms.gle/N986U4LNkKiaaoRK6> **אנסין טנזניה / אלי לוי**

מבחנים של ערן חדד / גלי פישר המירה לעבודה מקוונת**ניתן להיכנס לקישור, להתחבר לילקוט הדיגיטלי ולעשות שיוך לתלמידים**

<https://lo.cet.ac.il/player/?document=fd5acde5-c706-48dd-93ee-language=he&2309affba311>

<language=he&https://lo.cet.ac.il/player/?document=64c4d961-f75f-4815-bff2-48066fcae1fd>

<https://lo.cet.ac.il/player/?document=4813bb6a-af7d-4f6c-a3fa-language=he&43d604a0f426>